

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 10/557

CIJENA 7 KN

PROSINAC 2022. - RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LX.

Božićna poruka riječkog nadbiskupa Mate Uzinića
Na putu s drugima i za druge

Božićna poruka gospičko-senjskog biskupa Zdenka Križića
Isus poklanja radost života

Reportaža

**Migranti su u
našem gradu
i treba im
pomoći**

Razgovor:

*Ana Marčinko -
Isusovačka služba
za izbjeglice*

**Dovoljno je
što je netko
čovjek:
gladan,
žedan,
prestrašen i
ranjen**

Obljetnice

*pokojnog
nadbiskupa
Antona Tamaruta*

Mladi iz Centra "M. Bulešić": Darivanje djece korisnika Caritasa, Božić 2021.

Blagoslovljen Božić i sretna nova 2023. godina!

Sadržaj:

Božićna poruka riječkog nadbiskupa Mate Uzinića	
Na putu s drugima i za druge ..2-3	
Božićna poruka gospičko-senjskog biskupa Zdenka Križića	
Isus poklanja radost života4-5	
Kolumna	
Treba živjeti Božićno5	
Reportaža	
Migranti su u našem gradu i treba im pomoći6-7	
Razgovor: Ana Marčinko - Isusovačka služba za izbjeglice	
Dovoljno je što je netko čovjek, gladan, žedan, prestrašen i ranjen8-9	
Caritas..... 10 - 11	
Iz povijesne riznice	
Pobožni car Ferdinand II. utemeljitelj riječkog školstva 12-13	
Obljetnice	
pokojnog nadbiskupa Antona Tamaruta 14-15	
Medicinski kutak	
Povoljan utjecaj blagdana na zdravlje 16	
Crkvena glazba	
Poruka vođiteljima crkvenih zborova i crkvenim pjevačima povodom spomendana sv. Cecilije 17	
Duhovni kolaž 18	
Crtice iz Gorskog kotara	
Nikolinje u brodmoravičkom kraju 19	
Gospičko-senjska biskupija 20	
Događanja 21	
Riječka nadbiskupija 22	
Katolička osnovna škola 23	
Iz župa 24-25	
Riječki znanstveni mostovi 26	
Crkveni zborovi 27	
Zaštitnik pomoraca 28	

Božićna poruka riječkog nadbiskupa Mate Uzinića

I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu (Lk 2,7)

Na putu s drugima i za druge

Božić nas pokreće. Poziva nas da i mi sudjelujemo, da se uključimo. On otvara prostor za dijalog, onako kako je Bog utjelovljenjem Sina započeo dijalog sa svijetom, sa svakim od nas. Zato sinodalni „put“ nije samo put nas katolika. To je put života kojim kročimo sa svima drugima, kršćanima, ali i svim ljudima dobre volje. Svi smo zajedno, kao braća i sestre. I svi smo za druge. To je naše poslanje.

Drage sestre i braćo, slavlje Božića iz godine u godinu prilika je da se sjetimo skromnih prilika u kojima je rođen naš Spasitelj, Krist Gospodin. Uvijek iznova pravimo štalicu, smještamo djetesce u jasle, uz Mariju i Josipa, vola i magarca. I sjećamo se zvijezde repatice i andeoske pjesme, pastira i mudraca koji su mu se došli pokloniti. Ta evanđeoska božićna pripovijest doista je jedna lijepa pripovijest. Njezin nas sadržaj uvijek iznova gane. Sretni smo jer to je priča sa sretnim završetkom. Taj je sretni završetak ono novorođeno dijete – Bog koji je zbog nas postao čovjek – oko kojega se u božićnoj noći okupljamo. Zbog njega je betlehemska štalica obasjana svjetlom. I anđeli se raduju. I mi mu i o ovom Božiću prilazimo poput njih, s radošću i strahopoštovanjem. Stojimo u redu, strpljivo čekajući da vidimo to maleno djetesce jer ono je jedinstveno, posebno: Bog i čovjek.

„Što god učinite jednom od moje najmanje braće – meni činite“ (Mt 25, 40), reklo je jednom kasnije to isto Dijete kao odrastao čovjek, misleći na svakoga čovjeka koji je u nekoj potrebi ili nevolji, uključujući i one koji su posebni samo zato jer su u potrebi. U stvarnom životu to možda nisu ljudi koje rado vidimo i susrećemo. Zapravo najčešće to su upravo oni od kojih bismo najra-

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Urednik: Danijel Delonga; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200; Uredništvo: tel: 385 51 651 006, fax: 581 221; e-adresa: zvona@ri-nadbiskupija.com; Žiro-račun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR2424020061500117497; Broj računa za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK, IBAN: HR2424020061500117497; Grafička priprema: Alen Čar - Slim; Tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; Godišnja pretplata: 100 kn; Naslovnica: Mladi iz Centra "M. Bulešić", Božić 2021.

Ljudi na putu, u šumama, u kampovima, ljudi na kolodvorima, ljudi za koje drugdje nema mjesta, ljudi poput Marije i Josipa, djeca i novorođenčad poput Isusa, nažalost često su priče bez sretna završetka, nesretne priče naše ljudske povijesti, koju je Bog betlehemskim djetetom želio učiniti pričom sa sretnim završetkom. Ona to, usprkos svemu, jest. Zbog Isusa.

dije okrenuli glavu i nastavili ići svojim putom. Možda to ponekad i učinimo. A Isus se i za njih utjelovio. Utjelovio se da i njima pokaže i iskaže Božju ljubav. I s njima se za nas na poseban način poistovjetio. Zapravo on sam bio je jedan od njih. Jer kao što za njih nema mjesta u našim očima i srcima, tako ni za njega nije bilo mjesta u svratištu. „K svojim dođe, a njegovi ga ne primiše“ (Iv 1, 11).

Isus se naime rodio na putu iz Nazareta u Betlehem, tijekom Kvirinijeva popisa, na putu na koji je Marija, uz pratnju Josipa i njegovu brižnu ljubav i pažnju, krenula u visokoj trudnoći. I na kraju tog puta za njih nije bilo mjesta u svratištu. Marija je Isusa rodila u štali. I položila u jaslje, uz vola i magarca. Jaslje, to hranilo za životinje, podsjećaju više na križ nego na kolijevku. Simbolično to su već i bile. I po sebi, kao ni križ, nisu bile ni lijepe, ni udobne, ni tople, ni osvjetljene kao što su danas jaslje po našim crkvama i domovima. Ali to su postale, kao što će to postati i križ. Takvima ih je učinilo Dijete koje je u njima bilo položeno. I sve ono što se dogodilo zbog toga i oko toga: svjetlost zvijezde repatice, pjev anđela, ljubav Marije i Josipa, blizina vola i magarca, radost pastira i naklonost mudraca. Stanovnici neba i zemlje, koji su pohrlili k jaslama u koje je položen Bog koji je postao čovjek, božičnoj su pripovijesti dali sretan kraj. Kao što će i križu, na koji će biti Isus raspet, sretan kraj dati njegovu uskrsnuće.

Sličan sretan završetak ima i jedna druga priča, vrlo slična ovoj evanđeoskoj. To je priča koju smo mogli pročitati u novinama u studenom 2019. godine, o migrantici iz Iraka u visokom stupnju trudnoće, koja je sa suprugom ilegalno ušla u Hrvatsku i rodila djevojčicu u šumi kod Gline. Djevojčica je rođena prije dolaska hitne pomoći, koju su pozvali policajci koji su im prvi priskočili u pomoć. Sjećajući se te priče, ne mogu ne pomisliti koliko ima sličnih priča, koliko ljudi na putu, u potrebi i nevolji, kojima nitko nije mogao ili nije bio spreman priskočiti u pomoć i koje zbog toga nisu postale sretno priče. Ljudi na putu, u šumama, u kampovima, ljudi na kolodvorima, ljudi za koje drugdje nema mjesta, ljudi poput Marije i Josipa, djeca i novorođenčad poput Isusa, nažalost često su priče bez sretna završetka, nesretne priče naše ljudske povijesti, koju je Bog betlehemskim djetetom želio učiniti pričom sa sretnim završetkom. Ona to, usprkos svemu, jest. Zbog Isusa, njegova rođenja, života, smrti, njegova uskrsnuća. Ali ta lijepa priča ne može biti lijepa bez nas, bez Crkve kojoj je poslanje propovijedati i živjeti tu lijepu priču i biti suputnik svijeta i njegove povijesti – s Crkvom i u

Crkvi nas kršćana, koji nismo odvojeni od drugih nego smo na putu s drugima. I za druge.

Sinodalni proces koji smo kao Crkva započeli i koji još uvijek traje želi nas podsjetiti na to da smo na „putu“ i da je naš život „put“. To je naš zajednički put. Otajstvo rođenja Božjega Sina koji postaje „Sin čovječji“ utemeljenje je sinodalne Crkve na „putu“. To je Crkva zajedništva kćeri i sinova u Sinu. Ona je narod sestara i braće koji zajednički hode prema istome cilju. Božić nije statična, nepomična i mirna stvarnost koja nam dopušta da se povučemo i izoliramo u nedodirljivosti vlastitih komocija. Božić nas pokreće. Poziva nas da i mi sudjelujemo, da se uključimo. On otvara prostor za dijalog, onako kako je Bog utjelovljenjem Sina započeo dijalog sa svijetom, sa svakim od nas. Zato sinodalni „put“

Kao i Isusova priča, sličan sretan završetak ima i jedna druga priča, vrlo slična ovoj evanđeoskoj. Mogli smo ju čuti u studenom 2019. godine, o migrantici iz Iraka u visokom stupnju trudnoće, koja je sa suprugom ilegalno ušla u Hrvatsku i rodila djevojčicu u šumi kod Gline. Djevojčica je rođena prije dolaska hitne pomoći, koju su pozvali policajci koji su im prvi priskočili u pomoć.

nije samo put nas katolika. To je put života kojim kročimo sa svima drugima, kršćanima, ali i svim ljudima dobre volje. Svi smo zajedno, kao braća i sestre. I svi smo za druge. To je naše poslanje. To je poslanje sinodalne Crkve. Pozivam sve nas, drage sestre i braćo, da ovoga Božića na tom putu i s tim poslanjem nikoga ne ostavimo po strani. Osobito da u svojim srcima nađemo mjesta za one u potrebi i nevolji, one koji su zato posebni, da i mi budemo Marija i Josip koji će ih primiti u svoj dom i život. I da im – poput anđela, pastira i mudraca – pohrlimo ususret, otvorimo svoje srce i priskočimo im u pomoć, kako bi i njihove životne priče, poput one evanđeoske i one koju Bog želi za sve nas, mogle također imati sretan kraj.

Sretan vam Božić i blagoslovljena nova 2023. godina!
U Rijeci o Božiću 2022.

Mate, nadbiskup

Božićna poruka gospićko-senjskog biskupa Zdenka Križića

„Javljam vam veliku radost za sav narod“ (Lk 2,10)

Isus daje radost života

Isus želi da čovjek ne bude tjeskobno zabrinut, da tjeskoba ne ovlada njegovim životom i da zbog određenih briga ne izgubi radost i nadu, i ne dopusti da mu nutrinu obuzme tama, a tjeskoba srce. U protivnom, počeo bi umirati prije vremena. Isus želi da njegov učenik nosi u sebi radost koju on daje, jer tu radost nitko i ništa ne može oduzeti (Iv 15,11).

Živimo u vrlo stresnom vremenu: pandemija koja je donijela puno zla još uvijek traje, hvala Bogu u blažem obliku, potresi čije posljedice još nisu sanirane, požari koji su divljali cijelog ljeta s velikim štetama, užasni rat na europskom kontinentu za koji još ne znamo kada će završiti i u što će se pretvoriti, velika poskupljenja energenata što mnoge baca u očaj, inflacija koja siromašnima jede one male zalihe, itd. Nije u ovakvim okolnostima lako živjeti radost i vedrinu, imati nadu i povjerenje u bolju budućnost. Ali, kakva korist od napetosti i tjeskobe, od neuroze i tužaljki! S ovim smo samo u opasnosti da dobar dio života, a možda i veći dio, proživimo bez prave životne radosti. Takav život može se jedva, nazvati životom.

Iluzija je misliti kako je moguće proživjeti život bez problema, bez poraza i patnji. Sve je to sastavni dio života. Bog nije nikoga poštediti takvog iskustva. Ali i sa svim tim trpećim iskustvima moguće je sačuvati radost i mir, ljubav i nadu, i osjećati se sretnim. Male životne probleme često dramaliziramo i dopuštamo sitnicama da nam zatruju životno ozračje i oduzmu radost.

Takvo iskustvo imali su i Isusovi učenici pa ih je Isus često upozoravao i pozivao da ne budu pretjerano zabrinuti (Mt 6,25.28.34; 10,19). Nije Isus nerealan da bi pomislio kako je moguće biti bez zabrinutosti u svim životnim situacija. Brige i zabrinutosti prate ljudski život i ne može ih se izbjeći. I Isus je toga svjestan, ali On želi da čovjek ne bude tjeskobno zabrinut, da tjeskoba ne ovlada njegovim životom i da zbog određenih briga ne izgubi radost i nadu, i ne dopusti da mu nutrinu obuzme tama, a tjeskoba srce. U protivnom, počeo bi umirati prije vremena.

Isus želi da njegov učenik nosi u sebi radost koju on daje, jer tu radost nitko i ništa ne može oduzeti (Iv 15,11). Blagdan Božića ponuda je te radosti. Naviještaj neba pastirima kod Isusova rođenja bio je: „Javljam vam veliku radost za sav narod.“ To nije naviještaj koji pripada prošlosti, nego još i danas odzvanja jedinstvenom snagom. Bog s ljudskim licem dolazi i danas u susret čovjeku da ga ispuni vrjednotama neba. On se i danas želi roditi u čovjeku, doprijeti do njegova srca i biti u njemu izvor radosti.

Kad se govori o Božiću, ponavlja se stalno da je to blagdan radosti za obitelj i za svakog pojedinca. Prava radost nije proizvod čovjeka, nego Boga.

Proizvodi čovjeka su potrošna roba koja ima rok trajanja. Na različitim slavljinama i zabavama vidjet ćemo puno radosti, ali ćemo također lako primijetiti kako ona brzo nestaje kada zabava završi. Dan poslije, osobe su više umorne nego svježije, više tmurne nego vedre.

Radost nema svoj izvor u materijalnom izobilju nego u miru srca koji dolazi kao dar odozgor. Isus je definiran kao „Mir naš“ (Ef 2,14). Na dan Isusova rođenja klicalo je nebo navješćujući i nudeći ljudima mir i radost koji su u Isusu s neba sišli na zemlju. Tu radost su, među prvima, osjetili siromašni pastiri. To su osobe koje su uglavnom, kao najamnici, čuvala tuđa stada, gotovo redovito za sitniš, za puko preživljavanje, u neprestanom strahu za budućnost. Prihvatili su takav život jer drugih mogućnosti nisu imali. O nekoj boljoj budućnosti nisu mogli ni sanjati. Ali su te noći doživjeli novu stvarnost kakvu im ni san ne bi ponudio.

Iluzija je misliti kako je moguće proživjeti život bez problema, bez poraza i patnji. Sve je to sastavni dio života. Bog nije nikoga poštediti takvog iskustva. Ali i sa svim tim trpećim iskustvima moguće je sačuvati radost i mir, ljubav i nadu, i osjećati se sretnim.

Prvo ih obasjava misteriozno svjetlo s neba koje ih je prestrašilo. A potom čuju riječi: „Ne bojte se, jer vam, evo, donosim radostnu vijest o velikom veselju za sav narod. Danas vam se u Davidovu gradu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin. I neka vam ovo služi kao znak. Naći ćete Djetesce povijeno u pelenice gdje leži u jaslama.“ (Lk 2,10-11).

Što su od svega pastiri razumjeli, ne znamo. Pitali su se, zacijelo: što se izvanredno može vidjeti u Djetesku povijenom u pelenice koje leži u jaslama? Činjenica je da nisu odmah pali u zanos od sreće i poletjeli vidjeti naviješteni događaj. Evanđelist veli da su počeli o tome razgovarati i nagovarati jedni druge da pođu vidjeti što se to zbilo. To znači da su mnogi od njih oklijevali sumnjajući. Međutim, milost je pobijedila. Oni se žurno uputiše prema mjestu koje im je rečeno. Pastiri nalaze Mariju i Josipa s Djetetom u jaslama i govore im sve što im je Nebo reklo o Djetetu.

Što su sve ispričali, ne znamo. Evanđelist samo veli da su se svi, koji su čuli izvješće pastira, divili onomu što su oni govorili. Naglasak je da su se divili svi koji su čuli pastire. Ne samo Marija i Josip, nego i svi drugi kojima su pastiri kasnije ispričali događaj. Kako Bog, po onima koji ga nose u srcu, ispunjava radošću svakoga koji s njima dolazi u kontakt. Božja želja je upravo to: da čovjek bude radostan i sretan i da taj miris širi svuda oko sebe. To potvrđuje i apostol Pavao kada veli: „Radujte se uvijek! ... To je za vas volja Božja u Kristu Isusu.“ (1Sol 5,16-18).

Pastiri se vraćaju radosno pjevajući Bogu. Oni ostaju pastiri i dalje nastavljaju raditi za sitniš, ali se njihov život promijenio.

Nije im povećana plaća, nisu dobili bolje uvjete rada, ali dobili su puno više: radost koju im nitko neće moći oduzeti. Kada čovjeka ispuni Božja radost, život postaje lijep i ispunjen unatoč svim poteškoćama i oskudicama. To je dar Božića ponuđen svima. Božić je poruka svakom čovjeku: „Ne boj se! Isus je došao zbog tebe.“

Isus nam nije lagao kada je rekao: „Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju.“ (Iv 10,10). Došao nas je obdariti, a ne nešto nam oduzeti i osiromašiti nas. Istina, nekada nam, kao Otac, oduzme neku našu „igračku“ samo zato što se u njoj nalazi neka vrsta „eksploziva“ koji je prijatna našem životu. Mi se tada ponašamo kao djeca: bunimo se, Bogu prigovarimo, nesvjesni kakve se opasnosti kriju u toj nam simpatičnoj „igrački“. Tako radi svaki otac koji se brine za svoju djecu.

Isus zna naše probleme, naše strahove, naše patnje. Njegov „ne bojte se“, koji je često upućivao učenicima, nije neka površna utjeha koju mi, tek toliko, dajemo ljudima u nevolji, ne nudeći im nikakvo rješenje za njihovu tešku situaciju. Isus sa svojim, „Ne bojte se!“ uvijek nudi rješenja i izlaze. Isus daje čovjeku radost života i tako mu omogućuje izlaz da je jači od svakog problema.

Kako nam je potrebna ta radost života u vremenu kakvo je danas, u kojem smo bombardirani najrazličitijim prijatnjama i strahovima. Dragi Bog je sigurno neće uskratiti. Važno je da joj se mi otvorimo, onda ćemo od punine njegove primiti milost punine života.

Svima vama, sestre i braćo, želim sretan i radostan Božić. Neka vas sve Isus svojom snagom i svojim svjetlom prati tijekom Nove godine koja neka vam bude u svemu blagoslovljena.

TREBA ŽIVJETI BOŽIĆNO

Piše: dr. sc. Natalija Bogović

Kršćani na Božić slave jedinstveno i čudesno Božje djelo: rođenje Isusa Krista u kojem se utjelovio sam Sin Božji. Božić je zapravo dar čovječanstvu, utjelovljeni Božji dar, Božja milost u objavi djeteta. Sin Božji ušao je u ljudsku povijest, postao je slabim i siromašnim čovjekom, djetetom, kako bi oslobodio čovjeka od grijeha i omogućio mu da postane Božjim sinom. Bog šalje preko žene svojega Sina da on spasi čovjeka, da čovjeka ponovo učini sinom Božjim. Božja mudrost, Božja riječ, Božja ljubav, sve se utjelovilo u Isusu iz Nazareta – on je svojim tijelom i svojim cjelokupnim životom bio Božja riječ, Božja mudrost upućena ljudima da im pokaže jedini pravi put prema spasenju. A sve se to događa po Mariji. Njeno: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi.“ (Lk 1,38) pokazuje odgovor prave vjere. Kada je Djevica Marija izgovorila „neka bude volja tvoja“ ili točnije „Neka mi bude po riječi tvojoj!“ Kraljevstvo se Božje pojavilo na zemlji i ona je bila njegova prva službenica. Jednako tako je i danas svakom Božjem djetetu. Božanski život kojim je duša obuhvaćena jest ona svjetlost koja dolazi u tami. To je čudo svete Noći.

Radost Božića je istina. Isus Krist jest Sin Božji. Božansko dostojanstvo označava se riječju koja očituje Isusa kao stalno dijete. Njegovo biti djetetom u analogiji je s njegovim božanstvom. Tako njegovo biti djetetom i nama pokazuje put kojim možemo doći do Boga. Tako se bolje mogu razumjeti njegove riječi: Ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko. (Mt 18, 13) Da bismo proželi sav naš ljudski život tom istinom, životom u Bogu, nije dovoljno da jednom godišnje pokleknemo pred jaslama i da dozvolimo da nas osvoji čar svete Noći - treba živjeti Božićno.

Tu nalazimo ujedno i najdublji smisao darivanja kada o Božiću ljudi daruju jedni druge. Darivanje postaje odraz Kristove svjetlosti u ovom svijetu. Ipak, treba reći Gospodin od čovjeka ne želi ništa drugo nego njega samoga, njegovo srce, njegovo biće. Želi vjeru i život po vjeri i one životne darove o kojima će biti riječi na posljednjem sudu: hranu i odjeću siromasima, sućut i međusobnu ljubav, utješne riječi i utješnu nazočnost s progonjenima, napuštenima i izgubljenima. Ne smije se zaboraviti na one u kojima on na zemlji trpi jer ako je Bog u nama i ako je On ljubav, mi ne možemo ne voljeti našu braću. Tako naša ljubav prema bližnjemu daje mjeru naše ljubavi prema Bogu. Za kršćana ne može postojati „stranac“. Onaj koji se nalazi pokraj nas uvijek je naš bližnji, onaj kojem najviše trebamo i koji nas treba. Nije važno je li naš prijatelj ili nije, sviđa li nam se ili ne, je li moralno vrijedan naše pomoći ili ne. Ljubav prema Kristu ne poznaje granice, ona se nikad ne zaustavlja. Krist je došao radi grešnika, a ne radi pravednika i ako ljubav prema Kristu živi u nama, mi ćemo poput Njega djelovati. Krist je došao da vrati Ocu izgubljeno čovječanstvo. Onaj koji ga slijedi traži ljude za Boga, a ne za sama sebe.

„K svojimima dođe i njegovi ga ne primiše“ (Iv 1,11) – ova rečenica se nije iscrpila poviješću traženja prenoćišta u Betlehemu. Ta rečenica dodiruje najdublji razlog problema, a to je oholost u ljudima koja zatvara vrata Bogu, a time i drugim ljudima. Ljudi su često preoholi da bi vidjeli Boga i potrebe svoga bližnjega i zato je došao kao dijete da slomi ljudsku oholost. Možda bi netko ipak prije pokleknuo pred mudroču ili moćnom silom, no Gospodin ne želi kapitulaciju čovjeka nego slobodnu ljubav prema Njemu koja, ako je prava i iskrena onda potiče uvijek i na ljubav, velikodušnost i plemenitost prema bližnjemu.

Da bismo proželi sav naš ljudski život tom istinom, životom u Bogu, nije dovoljno da jednom godišnje pokleknemo pred jaslama i da dozvolimo da nas osvoji čar svete Noći - treba živjeti Božićno.

Za kršćana ne može postojati „stranac“. Onaj koji se nalazi pokraj nas uvijek je naš bližnji, onaj kojem najviše trebamo i koji nas treba. Nije važno je li naš prijatelj ili nije, sviđa li nam se ili ne, je li moralno vrijedan naše pomoći ili ne.

Tranzitni punkt postavljen je na parkiralištu pored željezničkog kolodvora gdje su dva kontejnera, jedan za prihvata i distribuciju donacija, a drugi je sanitarni sa 6 tuševa i dva sanitarna čvora. Grad Rijeka putem pučke kuhinje Crvenog križa osigurava 200 obroka dnevno, a tuširanje i presvlačenje moguće je u dvije smjene; od 10 do 14 sati te od 16 do 20 sati. Omogućene su i medicinske konzultacije i pomoć.

Migranti su u našem gradu i treba im pomoći

Piše: Danijel Delonga

Rijeka je ovoga ljeta postala jedan u nizu gradova kojim kojeg prolaze migranti iz Azije i Afrike na putu prema zemljama na sjeveru i zapadu Europe. Okupljaju se oko riječkog željezničkog kolodvora gdje svakoga dana stotinjak, nekad i dvjesto, napaćenih i umornih ljudi traži predah i skuplja snagu za nastavak puta. Ima tu i žena i djece iako su većinom muškarci, uglavnom mlađi. Do Rijeke stižu vlakom iz Zagreba ili na druge načine, neki i pješke. Svjedoče to oni koji dolaze s ranama na nogama, dobivenim na nekoj dionici puta, ranama koje nisu danima, možda tjednima očišćene i previjene.

OD INICIJATIVE GRAĐANA DO TRANZITNOG PUNKTA

Građani Rijeke od ljeta, od kada se bilježi pojačana prisutnost migranata u tranzitu kroz Rijeku, pokazuju svoju zabrinutost. Neki su zabrinuti, možda i u strahu, samom činjenicom da veliki broj stranaca svakoga dana dolazi u grad i boravi u blizini željezničkog kolodvora, a to je u središtu grada. Neki ipak ulaze puno dublje u problem i zabrinuti su za zdravlje i sudbine tih ljudi. Oni koji su im došli bliže, na kolodvoru su zatekli umorne, dehidrirane i ranjene muškarce, žene i djecu koji, ako toga dana ne pronađu prijevoz za dalje, spavaju vani, na pločniku, peronu, parkiralištu, najčešće gladni i žedni. Tako su građani postali volonteri i dobrotvori koji ljudima pomažu da u svom

„Ne znamo točno kako dolaze do Rijeke niti gdje će završiti svoje putovanje. Ono što znamo je da su ovdje i da im treba pomoći“, govori Mladena Tadej Faltn, koordinatorka Tranzitnog punkta za migrante u Rijeci. „Ovo je minimum humanosti koji možemo tim ljudima pružiti.“

Građanima je upućen poziv na solidarnost i razumijevanje za ljude u potrebi koji u prolazu kroz naš grad traže bolje sutra. Građani, ako žele, mogu donirati toplu odjeću do veličine M, pribor za tuširanje, cipele za hodanje, tenisice od broja 40 do 45, na lokaciji Tranzitnog punkta, kod bivšeg „Gracijanija“, od 10 do 14 sati te od 16 do 20 sati. Tko se želi uključiti u volontiranje može se javiti na e-adresu: ritranzitnipunkt@gmail.com.

kratkom boravku u Rijeci, najviše nekoliko dana, pronađu snage za nastavak puta.

Ines Tinka Kalajžić jedna je od onih koji su već krajem ljeta primijetili problem i odlučili pomoći ljudima. Već tada je podignula svoj glas i uputila poziv prema građanima i institucijama koje mogu pomoći. Njezin apel ipak nije ostao neodgovoren. Isprva građani samoinicijativno, a zatim i članovi humanitarnih organizacija neslužbeno, okupili su se nastojeći pomoći ljudima u tranzitu kroz Rijeku. S krajem studenog postalo je i službeno da u programu pomoći migrantima u Rijeci sudjeluju Grad Rijeka, HŽ infrastruktura d.o.o., Klinički bolnički centar Rijeka, Isusovačka služba za izbjeglice, Zaklada „Solidarna“, Crveni Križ Grada Rijeke i Caritas Riječke nadbiskupije, te je njihovom suradnjom na noge postavljen Tranzitni punkt za pomoć migrantima.

RIJEČKA NADBISKUPIJA I ISUSOVAČKA SLUŽBA ZA IZBJEGLICE

Koordinatorica projekta za pomoć migrantima, Mladena Tadej Faltin, ujedno i voditeljica Ureda riječkog nadbiskupa, objašnjava kako je zbog raznih pravnih pitanja pružanje organizirane pomoći bilo usporeno. „Građani su tada samostalno počeli donositi odjeću i hranu te razmišljati što mogu još napraviti. Zatim su pisali mnogim gradskim institucijama i karitativnim ustanovama. Organiziran je sastanak na kojem smo promislili što svaka od naših institucija može učiniti“, rekla je Faltin. Dodala je da su kroz mjesec dana uspjeli realizirati taj „minimum humanosti“ za ljude, da se imaju gdje oprati, da imaju barem jedan topli obrok i da mogu promijeniti odjeću u kojoj putuju danima. Ako je potrebno, dobit će i medicinski njegu.

Jedna je organizacija ipak već od ranije na terenu i sudjeluje u pomoći migrantima u Rijeci, to je Isusovačka služba za izbjeglice - JRS. Na poziv Riječke nadbiskupije JRS je prisutna od 28. listopada i omogućuje da su svaki dan na terenu jedna do dvije osobe 8 sati na raspolaganju migrantima.

Upravo ti ljudi, uz samoorganizirane građane, bili su kamen temeljac na kojem je izgrađen Tranzitni punkt za migrante. Volonteri nisu samo Riječani, dolaze i iz drugih krajeva Hrvatske, čak iz Italije. Njihovo organizirano djelovanje koordinira Caritas Riječke nadbiskupije.

PUT U NEPOZNATO ILI U BOLJE SUTRA?

Migranti dane i noći provode na platformi perona za iskrcaj tereita na kojem ih nadstrešnica štiti od kiše, ali ništa ih ne može zaštititi od hladnoće i bure. Sada, kad su postavljeni kontejneri Tranzitnog punkta imaju se gdje tuširati, dobiju ručak i topli čaj, a po potrebi i odjeću. Po obrok ponekad svrate i riječki beskućnici. „Tko god zatraži, dobit će“, objašnjavaju volonteri.

Nakon ručka migranti nastavljaju tražiti prijevoz, raspituju se na kolodvoru pa kod taksista. Većina je sa sobom ponijela nešto novaca, ali cijene taksija su preskupe. Volonteri ih upućuju natrag na kolodvor. Oni koji nemaju novaca, navodno imaju od koga i posuditi. Tko zna s kakvim će kamatama i kako to vraćati? Kupuju karte za ukrcaj u autobus koji ih vodi do željezničke stanice u Lupoglavu, gdje vlakom ili pješice nastavljaju svoj put. Djelatnici HŽ-a i vozači autobusa primaju one koji imaju kupljenu kartu. Neki možda i nerado to čine, drugi ipak pokazuju više razumijevanja. Ponekad previše ljudi želi u autobus, nastaje gužva. Djelatnici MUP-a obično nadziru ukrcaj, tu su i zaštitari. Reda mora biti i svima je stalo da sve to prođe u miru. „Ako su autobusi za Lupoglav puni, ne možemo sve primiti, ali kupljene karte im vrijede i za sljedeći dan“, objašnjavaju djelatnici HŽ-a.

Ulaskom u autobus odlaze iz Rijeke i nastavljaju svoj put u život kojemu se nadaju, koji bi trebao biti bolji od onoga što su imali u domu koji su napustili.

Klemens Danner i Hugo Dobiš volonteri su JRS-a. Klemens je iz Linza u Austriji, a Hugo iz Munchena, Njemačka. Mladi dečki, jedva kojih dvadesetak godina, donijeli su hrabru i plemenitu odluku. Kod kuće su se za volontiranje javili Isusovcima, a oni su ih uključili u program Isusovačke službe za izbjeglice (JRS). Proteklih godinu dana proveli su u Bosni i Hercegovini i tamo pomagali migrantima u kampovima i na terenu.

„Drago mi je što mogu pomoći tim ljudima na njihovu putu. Imam puno dobrih iskustava. Ponekad je i teško, posebno kad je jako puno ljudi. A svima treba pomoći“, govori Klemens dok migrantima lijeva topli čaj u šalicu.

S njim se, dok dijeli odjeću sa smiješkom na usnama, slaže i Hugo koji dodaje da je ovo iskustvo dragocjena promjena u njegovu životu. Za volontere JRS-a brine se Riječka nadbiskupija koja im je osigurala smještaj i hranu.

Razgovor: Ana Marčinko - Isusovačka služba za izbjeglice

Dovoljno je što je netko čovjek: gladan, žedan, prestrašen i ranjen

Razgovarao: Danijel Delonga

Riječane je ovog ljeta zabrinula situacija s velikim brojem migranata u tranzitu kroz Rijeku. Oni, očekujući prijevoz za druge destinacije u Europi, po nekoliko dana borave na željezničkom kolodvoru u vrlo lošim uvjetima. Samoinicijativno, mnogi su građani počeli pružati pomoć, uključile su se i humanitarne organizacije, dakako i Riječka nadbiskupija, Caritas i Isusovačka služba za izbjeglice (JRS). Ova posljednja, Isusovačka služba za izbjeglice, međunarodna je organizacija koja brine za migrante. Razgovaramo stoga s Anom Marčinko, Dubrovčankom koja radi u hrvatskom uredu ove organizacije sa sjedištem u Zagrebu, dok JRS djeluje ne samo u Hrvatskoj nego i susjednim zemljama želeći migrantima omogućiti što humanije putovanje do željene destinacije.

Vjerujem da su svi ljudi koji su susreli migrante i čuli njihove životne priče, bili oslobođeni predrasuda i ispred sebe vidjeli samo čovjeka.

○ Riječko je pitanje pomaganja migrantima dobilo organizirani odgovor u obliku Tranzitnog centra u kojemu su migrantima ponudene osnovne usluge higijene, hrane i odjeće kao pomoć na njihovom putu dalje u Europu. Sigurno ste u Isusovačkoj službi za izbjeglice od ljeta pomno pratili situaciju u Rijeci. Kako gledate na do sada učinjeno?

Od samoga početka pratili smo kako se razvija situacija u Rijeci i drugim gradovima, te čim se ukazala prilika, sukladno našim mogućnostima, aktivno smo se uključili na teren. U Rijeku smo došli na poziv Riječke nadbiskupije te pomogli u formiranju, ali i realizaciji Tranzitnog centra, u kojem smo čitavo vrijeme prisutni putem svojih radnika i volontera. Vrlo teško je biti zadovoljan učinjenim u ovakvoj situaciji, imate pred sobom ljude koji su u potrazi za boljim sutra prevalili iznimno težak i opasan put, spavaju pod vedrim nebom te su često izgledniji i s ozbiljnim ozljedama. Nastojite im olakšati situaciju, ali ste s druge strane svjesni da ne možete učiniti puno.

Ali, biti ruka na koju se bar kratko mogu osloniti, koja im vraća dostojanstvo, biti oči koje im govore da nisu zaboravljeni, da su

važni i da nam je stalo, već je velika stvar. Svakodnevno su to volonteri koji im pružaju topli obrok, čistu odjeću i obuću, omogućuju im da obave osnovnu higijenu, slušaju ih, smiju se i plaču s njima, dijele život. Rijeka je još jednom pokazala kako ima veliko srce i da je grad po mjeri čovjeka, svakog čovjeka, bez obzira na njegovu situaciju.

○ Slična je situacija u još nekim gradovima Hrvatske. Što bi trebalo učiniti i što JRS čini?

Mnogi naši gradovi dio su migrantskog puta. Osim Rijeke, veliki broj migranata nalazi se i u Zagrebu, te u Istri. JRS je osim u Rijeci prisutan i u Zagrebu, gdje je situacija malo drugačija. S obzirom na veličinu grada, migranti nisu samo na jednom mjestu, stoga ih volonteri svakodnevno obilaze po kolodvorima, parkovima i drugim lokacijama, te ih pozivaju na topli obrok i grijani šator gdje se mogu skloniti preko dana. Svatko od nas radi u skladu sa svojim mogućnostima i znanjem, u čitavu priču uključeno je jako puno organizacija i volontera, stvari nikad nisu idealne na terenu, ali dok god postoje ljudi u potrebi, i oni koji su spremni zasukati rukave i ne ignorirati njihovu patnju, svaka i najmanja pomoć iznimno je bitna i čini razliku.

○ Ostaje dojam, kao na primjeru Rijeke i Zagreba, da organizacija pomoći migrantima ipak ide presporo? Hrvatska zapravo nema zakonsku osnovu da osobama na proputovanju osigura privremeni krov nad glavom. Ima li još administrativnih prepreka na putu pomaganja migrantima?

U svakoj izvanrednoj situaciji, pa tako i u ovoj, postoji mnoštvo administrativnih prepreka. Društvo je uređeno za regularne situacije, ali Hrvatska se u mnogo čemu pokazala kao država u kojoj žive ljudi velika srca, spremni raditi dobre promjene na terenu. Jedna od njih je i samoinicijativno pokretanje humanitarnih pomoći.

Svjedoci smo kako se brzo ujediniamo kad nas razne nedaće pogode: poplave, potresi, razne teške bolesti. I u ovoj situaciji smo pokazali kakav smo narod. Živimo u demokratskoj državi, administrativne promjene događaju se kad svakodnevica osjeti da je spremna za njih. Rijeka i drugi gradovi pokazuju kad su migranti u pitanju da možemo i znamo puno više.

○ **Mogu se čuti i suprotna razmišljanja, kako tim ljudima i ne treba pomagati. Neki ih doživljavaju kao opasnost, neki ni sami ne znaju zašto se boje. Zašto migrantima treba pomagati?**

Strah je nešto sasvim prirodno što se rodi u čovjeku u susretu s nepoznatim i drukčijim. Kada imate svoj grad s nekim ustaljenim ritmom, svaka nova situacija izaziva pitanja i polučuje različite odgovore. Mislim da se oslobađamo od straha putem susreta. Vjerujem da su svi ljudi koji su susreli migrante i čuli njihove životne priče bili oslobođeni predrasuda i pred sobom vidjeli samo čovjeka. Istoga kojeg prepoznaju u sebi, koji želi živjeti, koji se nosi s nedaćama, gubitcima, strahom od neizvjesnosti. Koji ima želju ostvariti se, raditi, svoj kruh zaraditi, imati obitelj pored sebe. Koji želi biti bitan, i osjeća da ima pravo na to. Ako nam nije dovoljno to što je netko čovjek, što je gladan, žedan, prestrašen, ranjen i traumatiziran, što od puta što od same činjenice da je otrgnut od svega što mu je poznato i njegovo, onda ne znam što nam može biti dovoljna motivacija za pomoć?

Tranzitni punkt, Rijeka

○ **Kakva je struktura migranata koji dolaze i prolaze Hrvatskom? Spol, dob, obrazovanje, socijalni status. Od kuda dolaze? Kako dolaze do Hrvatske?**

Riječ je o građanima država srednje Azije, kao što su Afganistan, Pakistan i Indija; država Bliskog istoka, kao što su Iran, Turska i Palestina. Veći je broj migranata i iz afričkih država, napose iz Burundija, zatim iz Konga, Tunisa, Gvineje i drugih država. Tu su i građani Kube, koji najčešće, zbog jezika, žele do Španjolske.

Svi oni prolaze tzv. Zapadnobalkanskom rutom, kojom se u Hrvatsku ulazi iz Bosne i Hercegovine. Zadržavaju se kratko jer im policija uručuje rješenje po kojem moraju napustiti državu u roku od sedam dana. Prevladavaju mladi muškarci koji traže posao na Zapadu, no nerijetko se vide i čitave obitelji s malom djecom, ali i starije osobe.

○ **Zbog čega su ljudi primorani napuštati svoje domove, od čega bježe? Uspijevaju li u Europi ostvariti svoje snove i želju za boljim životom?**

Različiti su razlozi zbog kojih se ljudi odlučuju napustiti svoje domove, ali jedan im je zajednički element, gubitak nade da se teška situacija u kojoj se nalaze može promijeniti. I to nikad nisu jednostavne odluke, niti pomodarstvo. Biti spreman napustiti svoju obitelj i rodni grad, čitavu svoju povijest i identitet i zaputiti se u nepoznato, sa sobom nosi jednu egzistencijalnu dramu i težinu. Oni ne dolaze s misijom, nego prestrašeni, svjesni da drugog puta nema ako žele živjeti, a ne samo preživljavati.

Činjenica je da mnogi od njih bježe od rata, ali nemojmo se zavaravati i njihove situacije uspoređivati s našim Domovinskim ratom kao što je to često slučaj. Kada se nalaziš više od pola svog

života na okupiranom području, te se samo izmjenjuju vlasti koje ne donose ništa dobra, ne vidiš izlaz iz toga mraka, samo tešku i duboku patnju. Drugi pak odlaze zbog neimaštine i gladi. Dok smo s jedne strane mi razvijene zemlje "zaslužne" za stanje u kojem se siromašne zemlje nalaze, jer se klimatske promjene najviše na njih održavaju, svoju odgovornost ne snosimo čak ni u tome da im otvorimo svoja vrata kad pokucaju na njih, nego podižemo zidove i zatvaramo se u svoj strah. Svakodnevno na svijetu umire više tisuća djece od gladi i posljedica bolesti njome prouzrokovanih. Zar roditelji ne smiju sanjati bolji svijet za svoje dijete? Nato ćemo često komentirati: „A gdje su te žene i djeca, mi vidimo samo muškarce, i to mlade muškarce koji se

mogu boriti i raditi?“ A ja sebe i vas pitam, a tko bi svoju majku, sestru ili djevojku i malodobno dijete poslao na jedan takav opasan put. Kad bismo im omogućili siguran i legalan dolazak, situacija bi bila potpuno drukčija.

Svakodnevno na svijetu umire više tisuća djece od gladi i posljedica bolesti prouzrokovanim gladi, zar roditelji ne smiju sanjati bolji svijet za svoje dijete? Na to ćemo često komentirati, a gdje su te žene i djeca? Mi vidimo samo muškarce, i to mlade muškarce koji se mogu boriti i raditi? A ja sebe i vas pitam, a tko bi svoju majku, sestru ili djevojku i malodobno dijete poslao na jedan takav opasan put. Kad bi im omogućili siguran i legalan dolazak situacija bi bila potpuno drugačija.

○ **Kakva je njihova integracija u europsku kulturu i okruženje? Mijenja li Europa njihove navike i tradicije ili oni mijenjaju Europu?**

Integracija migranata u neku novu kulturu ovisi o samom društvu u koje dolaze, stoga imamo i različite prakse. Ako pristupimo otvoreno, sa željom da upoznamo drugoga i različitoga od sebe, postoji velika šansa da će nas taj drugi obogatiti, da će naše društvo unaprijediti, proširiti nam horizonte i unijeti novu energiju. No ako susretu s novim pristupamo rezervirano i zatvoreno, uvijek ćemo imati pored sebe "strano tijelo" koje nam je potencijalni problem, jer ga ne razumijemo i ne znamo što bismo s njim.

Svaka zemlja zasebno trebala bi se potruditi da ljudima koji dolaze pruži prvu kulturnu orijentaciju te im u daljnjem radu i integraciji pomogne razumjeti kulturni, povijesni i društveni kontekst u kojem se nalaze. S druge strane, trebala bi im osigurati slobodu da njeguju i žive svoju tradiciju, te njome oplemenjuju naše društvo.

○ **Neki migranti ostaju u Hrvatskoj, a JRS radi na programu njihove integracije. Koliko je takvih slučajeva i kako im pomažete?**

Hrvatska godišnje odobri oko četrdesetak azila, trenutno u našoj domovini ima petstotinjak osoba pod međunarodnom zaštitom i 22 000 Ukrajinaca pod privremenom zaštitom. JRS u svom radu nastoji tim ljudima olakšati i „amortizirati“ onaj prvi šok dolaska u novu sredinu. Putem naših kulturnih medijatora, pomažemo im snaći se u osnovnim administrativnim i tehničkim pitanjima. Osiguravamo tečaj jezika, psihosocijalnu i pravnu podršku. U interkulturalnim susretima nastojimo premostiti barijere straha od susreta s nepoznatim, i od neznanaca učiniti susjede. Mnogi naši korisnici danas su naši volonteri, te zajedno s Hrvatima pomažu u integraciji migranata i izbjeglica.

Osobno jedna je od najljepših slika mojih prvih dana u JRS-u mlada Sirijka koja za vrijeme ljetnih praznika dječaku Ukrajinu pomaže učiti hrvatski jezik - to je integracija u pravom smislu riječi.

Svjetski dan siromaha

SVAKOG DANA IMAMO PRILIKU UBLAŽAVATI TUGE I PATNJE JEDNI DRUGIMA

Ne možemo zaustaviti ratove i glad u svijetu, ali znamo da je pobjeda Božja. Ono što možemo jest pomagati jedni drugima u patnji kako bismo olakšali put koji nam je gorak i težak, davati sve od sebe koliko možemo da se poprave nepravde u svijetu. Za sve to potrebno nam je srce širom otvoreno Kristu Spasitelju, poručio je don Vjekoslav Đapić

Kako je odredio papa Franjo, 33. nedjelje kroz crkvenu godinu, 13. studenog u Rijeci je, kao i drugdje u svijetu, obilježen 6. Svjetski dan siromaha. Djelatnici i volonteri karitativnih ustanova Riječke nadbiskupije te njihovi korisnici okupili su se toga dana na misi u crkvi Uznesenja BDM u središtu Rijeke. Euharistiju je predvodio don Vjekoslav Đapić, nadbiskupski vikar za kler. Suslavili su župnik mons. Sanjin Francetić i mons. Nikola Uravić. Nakon mise u župnim prostorima organiziran je zajednički objed koji je za 60-ak korisnika karitativnih ustanova, kao i djelatnike i volontere omogućila Riječka nadbiskupija, a u organizaciji su sudjelovali Caritas Riječke nadbiskupije, Prihvatilište za beskućnike „Ruže sv. Franje“, Socijalna samoposluga „Kruh sv. Elizabete“ s prodavačima Uličnih svjetiljki te Depaul Hrvatska, udruga koja vodi projekt Kuće utočišta. Ruku pomoći u posluživanju i pripremi prostora pružili su i mladi iz Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“. U program su se, pripremvši čestitke s puno ljubavi, uključili i učenici KOŠ „Josip Pavlišić“.

Don Đapić je u propovijedi istaknuo kako Božja riječ iz Evanđelja otvara važnu temu koja je povezana s našim životom. Gospodin govori da će doći konačni dan kada će se obračunati sa zlom. Mi, ljudi, vidimo da smo pogođeni zlom. Kada čovjek promotri svoj život može uvidjeti da gotovo svakodnevno u ovaj svijet zlo ulazi na razne načine, vidimo da često upadamo u grijeh, rekao je vlč. Đapić i izdvojio misli teologa Karla Rahnera da je zlo nedostatak

dobra, odvajanje čovjeka od dobra, kada čovjek zaboravi odakle je došao, kada zaboravi da je stvoren iz ljubavi. „Kao što možemo vidjeti, Bog je svugdje u ovom stvorenom svijetu ostavio otisak svoje ljubavi i nježnosti“, istaknuo je propovjednik.

Čitanja na današnji Svjetski dan siromaha upravo nam to žele reći, da zlo nema zadnju riječ, poručio je propovjednik. „Svjetski dan siromaha je ovdje samo da nas podsjeti da svakog dana imamo priliku, svatko od nas, ublažavati boli, žalosti, tuge i patnje jedni drugima“, zaključio je don Đapić.

Podsjetimo, Svjetski dan siromaha ustanovio je papa Franjo na završetku godine Jubileja milosrđa 2016. te odredio da se slavi na 33. nedjelju kroz godinu sa željom da to svake godine bude prilika i poticaj za vraćanje pogaženog dostojanstva svima koji su zbog siromaštva marginalizirani i odbačeni.

Ove je godine Papa uputio poruku pod naslovom „Isus Krist radi vas posta siromašan“ (usp. 2 Kor 8, 9). U njoj upozorava na brojne oblike suvremenog siromaštva u svijetu i društvu te ističe kako siromaštvo koje oslobađa jest ono koje nam se predstavlja kao odgovorna odluka da se oslobodimo suvišnog i usredotočimo se na ono bitno.

„Neka ovaj 6. Svjetski dan siromaha postane milosna prilika da izvršimo zajednički i osobni ispit savjesti i da se zapitamo je li siromaštvo Isusa Krista naš vjerni suputnik u životu“, zaključuje Papa u poruci.

JEDNA NOĆ POD ZVIJEZDAMA ZA BESKUĆNIKE

Središnji događaj ovogodišnje akcije, spavanje na otvorenom, zbio se u noći sa subote 3. prosinca na nedjelju 4. prosinca u hali Exportdrva jer zbog vrlo nepovoljnih vremenskih prilika spavanje se nije moglo biti organizirano vani.

„Jedna noć pod zvijezdama za beskućnike“ naziv je inicijative Depaul Hrvatske koja je i ove godine svojim raznovrsnim programom okupila građane grada Rijeke s ciljem podizanja svijesti o problemu beskućništva u svijetu. Uz volontere događaj je gastro ponudom podržao chef Deni Srdoč, a nije nedostajalo glazbe za što su se pobrinuli jazz, funk i soul DJ-evi Samo Tako i Mate Parlov, vokalist Lovro Mirth te vokalni sastav Depaul Hrvatske. Inicijativu „Jednu noć pod zvijezdama“ udruga Depaul pokrenula je 2019. godine kao dio velike globalne kampanje u kojoj je sudjelovalo 66 gradova iz različitih zemalja svijeta. Od tada je svake godine nastavlja provoditi. S. Veronika Mila Popić, predsjednica udruge Depaul Hrvatska istaknula je kako je cilj akcije prije svega je senzibilizirati javnost o problemu apsolutnog beskućništva, ali i dati ljudima priliku da

osjete kako je to biti izvan udobnosti i topline svoga doma. Postati beskućnik na jednu noć prilika je za poticanje na sudjelovanje u akciji, ali i suosjećanje s ljudima koji ulicu nazivaju svojim domom. To je bio motiv volonterima koji su se odvažili na ovaj mali, ali značajni znak ljubavi i solidarnosti.

Depaul Hrvatska u Rijeci vodi projekt Kuće utočišta, ali s beskućnicima dijele život i u drugim programima: Be-vrtu, Kruhu svetog Vinka, Ruci koja se daje. Tim za vanjski rad redovito, tijekom cijele godine, obilazi mjesta na kojima se okupljaju beskućnici kako bi im pružili topli obrok, pokrivač, a prije svega bratsku ljubav te ih uputili i na Kuću utočišta u kojoj svakodnevno mogu dobiti topli obrok, mjesto za održavanje higijene, kao i druge usluge.

Susret volontera župnih Caritasa

CARITAS JE LJUBAV, A LJUBAV JE ODNOS S OSOBOM

Tradicionalni susret volontera župnih Caritasa Riječke nadbiskupije uoči Nedjelje Caritasa, održan u subotu 10. prosinca na Škurinju, ove je godine bio obilježen dodjelom 20 stipendija srednjoškolicima i studentima. Nadbiskup Mate Uzinić na kraju je susreta stipendistima podijelio ugovore kojima im se jamči redovita mjesečna isplata stipendije.

CARITAS POČINJE S TOBOM

„Caritas počinje s tobom“, moto je Caritasa Riječke nadbiskupije kojim želi potaknuti sve ljude dobre volje da pomognu Caritasu kako bi Caritas mogao pomagati onima koji su u potrebi.

Djeca, starije osobe, bolesni i nemoćni, obitelji s više djece, žene i djeca izbjegli iz Ukrajine, ciljane su skupine osoba kojima pomaže središnja nadbiskupijska karitativna ustanova. Uz novčanu pomoć tu su i materijalne donacije, prehrambeni proizvodi, rabljene stvari, i medicinska pomagala. Novost u programima pomoći koje Caritas od ove godine nudi je stipendiranje učenika i studenata. Ove je godine posebna pažnja bila posvećena ženama i djeci iz Ukrajine, a od jeseni Caritas sudjeluje i u projektu pomoći migrantima u tranzitu kroz Rijeku.

Blagdansko vrijeme tradicionalno je posvećeno akciji podjele 1000 paketa s prehrambenim proizvodima u sve župe Riječke nadbiskupije. Tu su i drva za ogrjev potrebnim obiteljima, a djelatnici Caritasa odlaze i u posjete obiteljima s više djece ili s bolesnim ili nesamostalnim članom obitelji.

Na razne načine Caritas Riječke nadbiskupije u protekloj je godini pomogao više od 2000 osoba. Caritas je osnivač Caritasova Doma za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sveta Ana“, a suradnju i pomoć pruža i ostalim karitativnim ustanovama Riječke nadbiskupije, Prihvatilištu za beskućnike „Ruže sv. Franje“, Socijalnoj samoposluzi „Kruh sv. Elizabete“ te Kući utočišta sv. Vinka Paulskog i udruzi Depaul.

Nadbiskupijski Caritas brine i za mrežu župnih Caritasa gdje su vjernici pozvani u svojoj sredini pronaći potrebite i pomoći im. Caritas djeluje i edukativno, podiže svijest o solidarnosti i ljubavi među ljudima, poziva ljude da djeluju karitativno ili da pomognu rad Caritasu. Jer Caritas počinje s tobom.

Ovogodišnja tema duhovne obnove bila je sinodalnost Crkve i njezini poticaji na karitativno djelovanje, a predavanje je održao dr. sc. Nikola Vranješ. Ravnateljica s. Marija Faustina Kovačević zahvalila je volonterima te ukratko iznijela djelatnosti nadbiskupijskog Caritasu u protekloj godini koju je obilježilo pomaganje obiteljima koje su izbjegle iz ratnih strahota u Ukrajini. Nakon susreta i predavanja u dvorani, misu je u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja predvodio nadbiskup Uzinić.

„Caritas je djelotvorna vjera i vi to najbolje pokazujete“, rekao je nadbiskup zahvalivši volonterima za ono što čine u svojim župama. „Ovdje smo se okupili zahvaliti Bogu što možemo djelovati u župnim Caritasima, ali i zahvaliti mu što nam dolazi u susret u svakome čovjeku kojemu pomognemo.“

Nadbiskup je istaknuo kako kršćanski Caritas nije samo pomaganje u materijalnom smislu. „Caritas nije i ne smije ostati samo davanje milostinje.“ Podsjetio je na riječi pape Franje koji poziva vjernike da kada daju milostinju dodirnu osobu, pogledaju ju u oči, susretnu. „Da to ne bude dar s visoka, nego odnos. Važno je da Caritas bude zaista ljubav, a ljubav je uvijek odnos. Tada čovjeku donosimo samog Krista.“ Potaknuo je vjernike da poput Isusa daruju sebe te im zahvalio što svojim volontiranjem i susretanjem s osobama u potrebi to i čine.

Dr. sc. Nikola Vranješ u svom je predavanju prije mise istaknuo kako koncept sinodalne Crkve potiče zajednički hod vjernika, pa time i zajedništvo u činjenju dobra. Jedna od zadaća Caritasu je potaknuti što više ljudi na sudjelovanje u pomaganju potrebitima. Nadahnut prisposodobom o milosrdnom Samarijancu pozvao je volontere da se ne zadrže samo na pružanju materijalne pomoći. „Caritas je i donijeti pomirenje među ljude koji su zavađeni. Duhovni ili psihološki problemi ili problematični odnosi nekad su daleko veći problem od materijalne oskudice“, ustvrdio je Vranješ. „Caritas je iskazivanje milosrđa, a to je glavna Božanska karakteristika. Bog je milosrđe, savršena ljubav.“ Objasnio je kako je to ljubav koja ne postavlja uvjete i pitanja, ne moralizira i ne osuđuje te tako potaknuo vjernike da se tim mislima vode kada pomažu potrebitima.

Na kraju susreta u dvorani predstavnici župnih Caritasu imali su priliku ukratko iznijeti što i kako rade, kako bi njihov dobar primjer bio poticaj i nadahnuće drugima.

D.D.

PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

U Caritasovu domu za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sv. Ana“ 25. studenog na poseban je način obilježen Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama. Smijeh i glazba ispunili su prostore ove sigurne kuće u kojoj su, pod stručnim vodstvom fitness instruktore, Marjane Jadrić Ahmetović, mame odradile treninge, a mališane animirali volonteri koji su u suradnji s Učenič-

kim domom „Podmurvice“ za njih pripremili kreativne radionice. Dan koji je probudio radosne emocije, pa i pokoju suzu radosnicu u očima korisnica nakon održanog programa, potvrdio je želje djelatnica Doma sv. Ane za organizacijom ovakvog programa, rekla je ravnateljica Doma sv. Ane, Željka Frković.

Isusovci na Kvarneru

POBOŽNI CAR FERDINAND II. UTEMELJITELJ RIJEČKOG ŠKOLSTVA

Prva riječka hrvatska gimnazija i Prva sušačka hrvatska gimnazija, kao i Riječko sveučilište, sljednice su Isusovačkog kolegija. Car Ferdinand II. izdao je 31. srpnja 1633. povelju kojom je polaznike isusovačke gimnazije u Rijeci izjednačio u pravima i povlasticama sa studentima europskih sveučilišta.

Piše: Goran Moravček

Na reljefu iznad portala gradske ure nalaze se u kamenu kle-sani reljefi Leopolda I. i Karla VI., ali, ako ćemo pravo, jedan nedostaje - Ferdinand II. Sva trojica vladara iz obitelji Habsburg, koja je vladala gradom sv. Vida od sredine 15. stoljeća, bili su hrvatski kraljevi, ali i carevi Svetog Rimskog Carstva njemačkog naroda (962. do 1806.) koje je obuhvaćalo golem prostor i završavalo na Rječini. Leopold I. dao je gradu povijesni grb 1659. godine, Karlo VI. proglasio slobodnu plovidbu Jadranom i proglasio Rijeku 1719. slobodnom lukom, a njihov prethodnik, pobožni car Ferdinand II. koji je vladao od 1618. do 1637., utemeljio je riječko školstvo. Prva riječka hrvatska gimnazija i Prva sušačka hrvatska gimnazija, kao i Riječko sveučilište, sljednice su Isusovačkog kolegija. Car Ferdinand II. izdao je 31. srpnja 1633. povelju kojom je polaznike isusovačke gimnazije u Rijeci izjednačio u pravima i povlasticama sa studentima europskih sveučilišta.

ISUSOVCI PROMIJENILI DUH GRADA

Pod izravnom vlašću Habsburgovaca Rijeka je od 1465. godine, nakon što je bez nasljednika preminuo posljednji baštinik obitelji Walsee. Na čelu je gradske uprave kapetan. Car Ferdinand I. odobrava 1530. gradski statut što svjedoči o stanovitu značaju naselja. Rječina je dijelila hrvatsko-ugarsko područje na istoku od njemačkoga Svetoga Rimskog Carstva na zapadu. Na Rječini je također bila razdjelnica crkvenih pokrajina. Grad je 1599. stekao političku samostalnost od Kranjske, kojoj je dotad bio priklonjen, dobivši

status "slobodne općine" izravno podvrgnute gradačkom nadvojvodi. Općina preuzima upravu nad lukom, a Riječani se pozivaju pod oružje samo za obranu vlastita grada. Zakletvu vjernosti grad polaže nadvojvodi poput svake druge austrijske nasljedne zemlje, čime je praktički udaren temelj riječkoga Corpora separatuma.

Međutim, zbog neprohodnosti Gorskog kotara i turske opasnosti, Rijeka je i nadalje bila prometno i trgovački povezana s Kranjskom, koja je bila i žarište protestantizma.

Kako bi spriječili vjersku herezu, gradski oci u jeku protureformacije pozivaju najprije kapucine koji počinju graditi samostan na Žabici 1610. godine, a 1627. stižu na obale Kvarnera isusovci. U doba vladavine cara Ferdinanda II. Isusovci grade novu crkvu sv. Vida, današnju katedralu, te prostrani samostan i učilište. Time se značajno mijenja urbana slika Staroga grada, ali i njegov duh što će imati dalekosežne posljedice jer su isusovci držali nastavu na latinskom jeziku čime je hrvatski gotovo istisnut iz crkvenoga i javnog života. U teritorijalnim i inim sporenjima narednih stoljeća upravo će stanovita samostalnost gradske općine i talijanski jezik u javnom životu, upravi i trgovini biti argumenti za političke i teritorijalne razmirice.

ISUSOVAČKI KOLEGIJ U RIJECI

Na Grivici, uz sjeverna gradska vrata nalazio se isusovački Kolegij u kojem je 23. studenoga 1627. godine osnovana gimnazija. Teološki studij se od 1632. godine održava uz prekide, a od 1728. redovito. Gradnja isusovačkog Kolegija na Grivici, na dva kata s 30 soba, blagovaonicom i ostalim prostorijama, bila je dovršena 1636. godine, a cijeli kompleks (Gimnazija, Kolegij i Seminar) dovršen je do 1670. Senjsko-modruški biskup Ivan Agatić (1617.-1649.) održao je prigodom otvorenja govor na hrvatskome jeziku. Biskup Agatić, podrijetlom Riječanin, ustupio je isusovcima privremeno

svoju kuću za stanovanje u blizini danas nepostojeće kapele sv. Barbare u Starom gradu. Isusovci su došli u Rijeku 1627. godine u doba protureformacije na poziv riječke Općine. Grad sv. Vida tada je naselje s jedva 3 000 žitelja koje se prostiralo unutar gradskih zidina na površini od oko devet hektara. Lovro Grizogon ili Laurentius Chrysogonus /Lorenzo Grisogono (Split 1590. – Trst 1650.) bio je prvi rektor isusovačkog Kolegija.

Grizogon je stigao u Grad sv. Vida u kolovozu 1627. s tršćanskim rektorom Rampeljem nakon što se riječka Općina obvezala dati Družbi Isusovoj polovicu riječke desetine, vrt, Sokol kulu za nastavu, godišnje 200 forinti za uzdržavanje nastavnika te za bogoslužje kapelu sv. Roka. Isusovce je izdašno pomagala barunica Barbara Thonhausen, koja im je dala na upravljanje cijelu Kastavsku gospoštiju. Grizogon dužnost rektora obnaša od 1627. do 1633. godine. Nakon odlaska iz Rijeke bio je rektor Ilirskoga, odnosno Hrvatskoga zavoda u Loretu kod Ancone (hrv. Jakin). Od 1639. profesor je moralne

Kako bi spriječili vjersku herezu, gradski oci u jeku protureformacije pozivaju najprije kapucine koji počinju graditi samostan na Žabici 1610. godine, a 1627. stižu na obale Kvarnera isusovci. Došli su u doba vladavine cara Ferdinanda II. Isusovci grade novu crkvu sv. Vida, današnju katedralu, te prostrani samostan i učilište.

teologije u Grazu. Stekao je nadaleko glas kao sastavljač prve mariološke enciklopedije *Mundus Marianus* u tri goleme sveska (Beč, 1646.; Padova 1651.; Augsburg 1712.).

Prvi rektor isusovačke gimnazije bio je Martin Bavčer / Martino Bauzer (Selo na Vipavskem kod Ajdovščine u Sloveniji, 11. studenoga 1595. – Gorica, 23. prosinca 1668.), inače prvi slovenski povjesničar, latinist, autor djela *Historia rerum Noricarum et Forojuliensium*, koje je kao zbirku deset knjiga pisao između 1657. i 1663. U slovenskom prijevodu *Zgodovina Norika in Furlanije*, djelo je izašlo u Ljubljani 1991. godine. Bavčer je ušao u isusovački red 1616. u Ljubljani, a u novicijatu je primljen u Brnu. Dužnost rektora riječkog isusovačkog Kolegija obnašao je 1638-1640; 1652-1654, a osim u Rijeci

boravio je u Grazu i Gorici gdje je također bio rektora Kolegija.

Zahvaljujući upravo Bavčeru do nas je stigla predaja o Presvetom Raspelu koje se danas nalazi na glavnom oltaru katedrale sv. Vida. Iz Raspetoga je potekla krv nakon što se na njega nabacio kamenom Petar Lončarić 1296. godine, nezadovoljan što je izgubio novce kockajući pred tadašnjom kapelom sv. Vida.

UKINUĆE ISUSOVAČKOG REDA

Veliki potres koji je pogodio Rijeku i Hrvatsko primorje 1750. godine znatno je oštetio isusovački sklop, a kada je papa Klement XIV. ukinuo isusovački red 21. srpnja 1773. na prijedlog cara Josipa II. u sklopu njegovih jozefinističkih prosvjetiljeskih reformi, bila je zapečaćena sudbina isusovaca i njihovog školstva u Rijeci.

Isusovački Seminar, Kolegij, Gimnazija te teološki i filozofski fakultet koji su se nalazili u dvokatnom zdanju sjeverno od Crkve svetog Vida ukinuti su 23. rujna 1773. Zapečaćene su prostorije kolegija i seminara u kojima su se nalazile knjige. Taj vrijedni knjižni fond bio je popisao četiri godine kasnije, kada prelazi u vlasništvo riječke Općine. Katalog knjiga koje su ostavili isusovci sadrži ukupno 1644 naslova u 2570 svezaka.

Isusovački kompleks pripao je 1826. godine riječkoj Općini. Gimnazijska zgrada je predana vojsci, a sredinom 19. stoljeća u Kolegiju je bila smještena hrvatska gimnazija do preseljenja 1882. godine u kuću Adamić na Fiumari. U doba talijanske uprave, tridesetih godina prošlog stoljeća, srušen je isusovački kompleks. Od isusovačkog Kolegija ostao je sačuvan jedino portal ugrađen na Kanoničku kuću. Na današnjem Klobučaričevu trgu, na mjestu isusovačkih građevina niknula je 1934. godine školska zgrada, danas je u njoj Osnovna škola Nikola Tesla, izgrađena prema zamisli arhitekta Bruna Anghebena, koji je također projektirao crkvu sv. Romualda i Svih Svetih na Kozali.

Ukinućem reda i rušenjem isusovačkog kompleksa, nije prekinuta nit riječkoga školstva. Zalaganjem Frana Kurelca školske godine 1848./49. započinje se nastava izvoditi na hrvatskome jeziku. Nakon Hrvatsko-ugarske nagodbe (1868.) Gimnazija je preseljena 1881. godine na Fiumaru u kuću Adamich – Giacovich i ondje je djelovala na hrvatskom jeziku do 1896. Zalaganjem Izidora Kršnjavog, tadašnjeg predstojnika Vlade za bogoštovlje i nastavu Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, gimnazija 1896. godine seli u novoizgrađenu zgradu na Sušaku, gdje djeluje i danas dok se Prva riječka hrvatska gimnazija nalazi u ulici Frana Kurelca.

Car Ferdinand II. vladao je golemim carstvom iz Graza. Njegov otac nadvojvoda Karlo Habsburški dao je sagraditi Karlovac radi obrane svojih zemalja od Turaka Osmanlija, a po njemu je grad dobio svoje ime. Car i hrvatski kralj Ferdinand II. naslijedio je na prijestolju Matiju II. Habsburškog za čije vladavine su u Rijeku došli kapucini. Ferdinand je okrunjen za kralja Češke 1617., za hrvatsko-ugarskog kralja godinu dana kasnije, a car Ferdinand II. postao je 1619. u Požunu, današnjoj Bratislavi, tada glavnom ugarskom gradu.

Ferdinand II. školovan kod isusovaca, bio je gorljivi katolik zbog čega je bio nepopularan u kalvinističkoj Češkoj, gdje je započeo Tridesetogodišnji rat, vjerski sukob okončan 1648. godine.

U tom ratu, prisjetimo se, sudjelovali su mnogi Hrvati, među kojima ban Nikola Zrinski s 3000 konjanika te Ivan III. Drašković s banskom vojskom. I prije nego što je postao car Ferdinand II. odlučio je izgraditi mauzolej u Grazu.

Njegovu velebnu grobnicu u tada glavnom austrijskom gradu projektirao je Giovanni Pietr Telesphoro de Pomis (1569. - 1633.), svestrani renesansni umjetnik i samouki arhitekt. De Pomis, koji je bio je angažiran prilikom obnove riječkih gradskih bedema tijekom Uskočkoga rata autor je znamenite slike na oltaru sv. Ane Trojne u crkvi Gospe Trsatske. Na slici u spomen Ane della Rovere, preminule 1624. godine, prikazani su njezin muž, riječki kapetan Stefano della Rovere te uz njega sinovi Ferdinand i Friedrich.

SJEĆANJE

SANDA MORAVČEK

Vinkovci, 20. kolovoza 1955. – Zagreb, 27. prosinca 2010.

Obljetnice pok. nadbiskupa Antona Tamaruta

Izgrađivati Crkvu na crkvenosti i poniznosti

Posljednji riječko-senjski nadbiskup i metropolit Anton Tamarut još uvijek je u dragom sjećanju brojnim vjernicima i svećenicima u biskupskom sjedištu u Rijeci. Potvrdili su to sudionici susreta u Nadbiskupskom domu na dan nadbiskupova rođenja, 1. prosinca, na kojemu je predstavljena knjiga koju je pripremio njegov nećak dr. Anton Tamarut, ml. koja dokumentira djetinjstvo i odrastanje pokojnog nadbiskupa. Još jedan povod za susret bile su obljetnice nadbiskupa Tamaruta, 90. obljetnica rođenja i 65. obljetnica svećeništva.

Dr. Marko Medved u svom je izlaganju dao presjek nadbiskupovih deset godina upravljanja Riječko-senjskom nadbiskupijom na osnovi dostupne dokumentacije. „Iako ga je imenovanje riječko-senjskim nadbiskupom koadjutorom zateklo na mjestu šibenskog biskupa, gdje je bio 2 godine, možemo za njega reći da je bio čovjek Riječke metropolije“, rekao je dr. Medved. Rodom iz Novalje, kao svećenik Krčke biskupije bio je rektor i duhovnik riječkog sjemeništa, profesor, pravnik i liturgičar. Unaprijedio je upravu riječke Crkve i uveo ju u novo tisućljeće.

„Bio je osoba koja je težila normama i redu, a živio je i radio u vremenima brojnih promjena“, rekao dr. Medved podsjetivši da je u crkvenom smislu promjene donosio Drugi vatikanski sabor, a zahvatile su ga kao svećenika i profesora liturgike, dok je s preuzimanjem nadbiskupske službe u Rijeci 1990. svjedočio i sudjelovao u promjenama koje su uslijedile nakon raspada Jugoslavije. Dolaskom demokratskih promjena jasno je definirao novi položaj Crkve u društvu. „Svećenicima je objašnjavao kako se liturgija ne smije povezivati s drugim građanskim ili političkim manifestaci-

Nadbiskup Uzinić u propovijedi je podsjetio kako je nadbiskup Tamarut bio čovjek kojemu je bilo stalo do Crkve, a njegove vrline crkvenosti i poniznosti istaknuo kao vrline na kojima i danas treba izgrađivati Crkvu. „Želimo li djelovati u ovom našem društvenom kontekstu, moramo biti ponizna Crkva i ponizni kršćani.“

Ustvrdio je kako je u današnjem vremenu s obiljem dostupnih informacija kod mnogih vjernika ugrožena crkvenost. „U povijesti su postojale krize Crkve pa i raskoli, ali nikad kao sada nije se događao taj odmak od crkvenosti i nikad kao sada crkvenost nije bila u takvoj opasnosti. Čini se da mnogi koji se smatraju katolicima ne shvaćaju što je crkvenost. Ispravno shvaćanje i življenje crkvenosti iziskuje trud oko neprestanog osluškivanja Božje riječi i znakova vremena.“

jama. Jednako tako isticao je kako se Crkva ne smije vezati ni uz jednu političku stranku, bez obzira je li ta stranka naklonjena Crkvi.“ Nakon pada komunizma, nadbiskup Tamarut je upozoravao na nove opasnosti u slobodnom društvu. To su po njemu praktični materijalizam i tjelesni hedonizam.

U ratnim godinama velik je dio njegove nadbiskupije bio okupiran i izložen ratnim stradanjima. Nakon rata, 1995. godine započeo je pripreme za podjelu Riječko-senjske nadbiskupije na Riječku nadbiskupiju i Gospičko-senjsku biskupiju svjestan da je to prevelik i previše raznolik teritorij za upravljanje. Njegova iznenadna smrt 25. lipnja 2000. godine dogodila se između objave bule o uspostavi ovih dviju biskupija, 25. svibnja i njezine provedbe 25. srpnja.

U Nadbiskupskom domu o nadbiskupu Tamarutu govorio je povjesničar dr. Marko Medved, a vrlo sobno i živopisno svjedočanstvo dao je njegov jedini tajnik mr. Emil Svažić. O knjizi „Zvali su me Ribaru“, i njegovim obiteljskim i duhovnim korijenima, govorio je urednik dr. Anton Tamarut ml. U glazbenom dijelu programa nastupili su Natalija Brusić Botić (vokal) i Josip Strčić (klavir).

Vrlo živopisno svjedočanstvo o pokojnom nadbiskupu dao je njegov tajnik mons. Emil Svažić. Podsjetio je da je za tajnika postavljen 1993. godine i to je bio do dva prije nadbiskupove smrti. „Bio sam zapravo i jedini njegov tajnik, jer novi kojeg je imenovao dva dana prije smrti nije imao priliku započeti svoju službu.“ Istaknuo je kako su nadbiskupa krasile otmjena finoća, sistematičnost i duboka i iskrena vjera. Mons. Svažić prisjetio se i posljednjeg dana s nadbiskupom kada je s njim išao, iako više nije bio njegov tajnik, na predstavljanje knjige njegova nećaka dr. Antona Tamaruta ml. Vraćajući se kući nadbiskup mu je rekao „Hvala ti za sve.“

Na njega se nadovezao dr. Tamarut, ml. koji je potvrdio da se toga dana u ponašanju nadbiskupa i njegovom raspoloženju moglo primijetiti kao da nešto naslućuje. Nastavio je predstavljajući knjigu koja na osnovu obiteljskih dokumenata i pisane ostavštine nadbiskupa Tamaruta oslikava njegovo djetinjstvo i odrastanje u pazinskom sjemeništu. „Njegovi dnevnički zapisi vrlo su iskreni i dosljedno ih donosim u ovoj knjizi bez uljepšavanja. Iz njih je vidljivo kako se borio za svoje zvanje nastojeći oduprijeti se napastima i grijesima. Oni bilježe njegovu osobnost, ali su i svjedočanstvo vremena i tadašnjeg odgoja u sjemeništu.“ Dodao je kako je nadbiskup Tamarut bio cijenjen među kolegama koji su znali koliko teži svetom svećeničkom životu. „On je prije svega sam sebi moralnu ljestvicu postavio vrlo visoko, pa je to očekivao i od drugih. Ali s druge strane bio je pun razumijevanja i nikada nije osuđivao.“ Mnogo je toga zadržao u sebi, možda je zato i prerano preminuo, zaključio je dr. Tamarut, ml. Knjigu su izdali Matica Hrvatska i Glas Koncila, a u njoj su objavljena i dva svjedočanstva osoba koje su ga poznavale: don Marinka Barbiša i Kazimira Šćirana.

Program je započeo euharistijskim slavljem u katedrali sv. Vida, u kojoj je nadbiskup Tamarut pokopan. Misu je predvodio riječki nadbiskup i metropolit mons. Mate Uzinić u zajedništvu s riječkim nadbiskupom u miru mons. Ivanom Devčićem i drugim suslaviteljima.

D. D.

PORUKE NADBISKUPA TAMARUTA O SLOBODI I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Na prostoru ispred župne crkve u Novalji otkriven je spomenik nadbiskupa Tamaruta kojega je izradio akademik Kuzma Kovačić.

Prigodom proslave nebeske zaštitnice sv. Katarine Aleksandrijske, dj. i mč. kao i u povodu 90. rođendana i 65. godišnjice svećeničkog ređenja i mlade mise blagopokojnog riječko-senjskog nadbiskupa mons. Antona Tamaruta, u petak 25. studenog svečano liturgijsko slavlje u župnoj crkvi u Novalji predvodio je riječki nadbiskup i metropolit mons. Mate Uzinić u zajedništvu s krčkim biskupom mons. Ivicom Petanjkom i drugim suslaviteljima. Nakon euharistije na prostoru ispred župne crkve otkriven je spomenik nadbiskupa Tamaruta kojega je izradio akademik Kuzma Kovačić.

Svečano je toga dana bilo u rodnom mjestu blagopokojnog riječkog nadbiskupa i metropolita mons. Antuna Tamaruta. U propovijedi je mons. Uzinić istaknuo poziv na svetost koja je upućena svima i koja nas povezuje s Bogom. Apostrofirajući pobudnicu pape Franje „Gaudete et exultate“, posebno se osvrnuo na svetost koja predstavlja velike izazove, kao

Ljudima je logično za počinjeno zlo zahtijevati odmazdu. Na tome se temelji kazneni sustav. To je u redu za državu, istaknuo je nadbiskup Uzinić, ali ne i za kršćanstvo. To nije kršćanstvo. Božanska logika je drugačija. Bog ne želi odmazdu. On sve čini iz čiste ljubavi. On oprašta besplatno. On se ponižava da bi nas uzdigao.

što je to bilo u slučaju sv. Katarine Aleksandrijske koja je kršćanska mučenica i na svetost „iz susjedstva“ koju župljani Novalje mogu prepoznati u životu i djelu nadbiskupa Tamaruta.

Nadbiskup Uzinić je najprije govorio o putu svetosti sv. Katarine, odnosno mučeništvu kao izazovnom putu svetosti. Upozorio da legende o ovoj svetici pomalo iskrivljuju sliku njezina mučeništva, pretvarajući je od svjedokinje Kristove ljubavi u heroinu borbe za kršćanska prava i kršćansku istinu. Iako je tako postala nadahnuće za stvaranje snažne kršćanske svijesti i kršćansku nadmoćnost nad drugima, njoj je tim zapravo učinjena nepravda jer je iskorištena kao sredstvo kršćanskog prilagođavanja ovome svijetu i njegovoj logici. To je kršćanstvo koje 'ne okreće obraz'. Duh takva shvaćanja može se primijetiti na različitim razinama – među nama vjernicima, načinima kako reagiramo na nepravdu, ali ponekad uključuje i najviše razine koje su se stavile na stranu gospodara rata, opravdavajući čak i agresiju kao borbu za kršćansku istinu. Podsjetio je na problematiku blagoslivljanja oružja kojim se razaraju domovi drugih i drugačijih, ubijana djeca, starci i starice, žene...

Kao da nema ništa novo pod suncem, ali Krist je novost. On ne prihvaća takvu logiku. On zaustavlja spiralu zla, prihvaćajući da se zlo u svoj svojoj brutalnosti ostvari na njemu. On ne uzvraća na zlo, a s njim isto čine i kršćansku mučenici. I u tome je njihova posebnost, rekao je mons. Uzinić.

Govoreći o blagopokojnom nadbiskupu Tamarutu, kao 'svecu iz susjedstva', izdvojio je svjedočanstvo o njemu zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, koji ga je opisao kao Božjeg čovjeka velikog srca, spreman za suradnju kada god se radilo o dobrobiti, čovjeka, Crkve i naroda, puna ljubavi prema Crkvi za koju je živio, trošeći se velikodušno i bez pridržaja u svojoj svećeničkoj i biskupskoj službi, a koji je u svom radu očitovao visok stupanj hrabrosti, sugovornicima se obraćao uvijek s poštovanjem, nije trpio površnost i imao jak osjećaj za stvarnost.

Zaključujući nadbiskup Uzinić je istaknuo da poziv na svetost nije rezervirana za neke, nego je sveopći poziv upućen svima.

Helena Anušić

PORUKE NADBISKUPA ANTONA TAMARUTA

Nadbiskup Uzinić naglasio je aktualnost poruka mons. Tamaruta te izdvojio posebno dvije. Prvu, o odgovornoj slobodi koja zahtjeva poštivanje drugih, koju je izgovorio 1990., na početku svoje službe riječkog nadbiskupa i metropolita i u jeku demokratskih promjena: „Dok odobravamo masovni zahtjev za punom slobodom i pravom demokracijom u društvu, moramo se pitati koliko poštujemo slobodu i privatnost drugih u našem životu? Koliko u našim kršćanskim obiteljima muž pravo poštuje ženu, a žena muža? Koliko roditelji poštuju djecu, a djeca roditelje? Koliko mladić poštuje djevojku, a djevojka mladića? Poštuju li mladi danas u našoj sredini svoje starije? Postajemo u najmanju ruku smiješni samima sebi i drugima ako na sva usta i s pravom tražimo punu slobodu i demokraciju u društvu, a u svom privatnom životu robujemo svojim najnižim požudama: oholosti, mržnji, seksualnosti i drugima, te se na svoj način izživljavamo nad drugima.“

I drugu, o društvenoj odgovornosti, koju je pokojni nadbiskup izrekao na svečanoj sjednici Gradskog vijeća grada Rijeke 2000. godine, nekoliko dana prije smrti: „Opće dobro moralo bi biti za svakog građanina prvotni zadatak. I nitko ne bi smio dopustiti da osobni interesi i vlastiti profit uguši u njemu osjećaj za opće dobro. Jer kad čovjek smetne s uma opće dobro zajednice ili društva općenito razmišlja samo o sebi, spreman je činiti iz vlastitog privatnog ili stranačkog probitka svaku kriminalnu radnju, spreman je na pljačku i otimačinu na račun zajednice i društva. I to je ono što danas opterećuje čitavu našu državnu zajednicu. Svakom dobronamjernom građaninu nameće se pitanje: kako se boriti protiv tih i drugih zala u današnjem društvu? Učinkovita borba protiv kriminala i korupcije nije samo u rukama pravne države ili sudbene vlasti, nego u rukama svakog od nas. Svako se čovjek mora u sebi boriti protiv egoizma i profiterstva jer nitko nije od toga potpuno slobodan. ... Obnova jednog korumpiranog društva može se dogoditi samo ako je pojedini njegov član spreman oprijeti se svojoj sebičnosti i otvoriti se Kristovoj ljubavi.“

Povoljan utjecaj blagdana na zdravlje

U vrtlogu blagdanih priprema sjetite se što je bit ovih blagdana. Vrijeme provedeno unutar obitelji, zajednice ili s prijateljima ključ je sreće i zadovoljstva.

Priradio: dr. Ivan Host

Božićni blagdani su najljepši dani u godini. No moderni čovjek ih često doživljava kao izuzetno naporne i stresne. To nije čudno jer neki zaboravljaju pravi smisao i čar Božića. Obilazak trgovačkih centara, žurba oko priprema blagdanskog stola i uređenja doma – sve te obveze i visoka očekivanja od sebe i drugih, često dovode do stresa i postaju razlog zbog koga ovi predivni dani mogu ostaviti osjećaj nezadovoljstva i iscrpljenosti. Zato se u vrtlogu blagdanih priprema uvijek sjetite što je bit ovih blagdana.

ZAJEDNIČKO VRIJEME

Vrijeme provedeno unutar obitelji, zajednice ili s prijateljima ključ je sreće i zadovoljstva. Nažalost užurbani dnevni raspored i sve dulje liste obveza ostavljaju nam sve manje vremena za druženje s dragim ljudima. U razvijenim zemljama prosječna obitelj zajedno provede samo pola sata dnevno, a u društvu prijatelja još

UMJERENOST JE KLJUČ

Unatoč činjenici da se u dane blagdana konzumira više hrane, jer si svi barem jednom u godini želimo priuštiti bogatiji blagdanski stol, treba zadržati zdrave prehrambene navike. Jedna od dobrih tehnika kako spriječiti nakupljanje kilograma je redovita tjelesna aktivnost tijekom blagdana.

Ako umjerenost uživajte u svemu što blagdani donose, jednom kada oni završe osjećat ćete se puni energije i radosti. Ako pak pretjerujete, dobro raspoloženje bit će kratka vijeka. Mudra organizacija vremena, umjerenost u jelu i piću, te jačanje svijesti o istinskim vrijednostima Božića mogu uvelike pridonijeti tome da ovo nadolazeće božićno razdoblje bude ispunjeno srećom, mirom i zadovoljstvom.

i manje. No svi trebamo povezanost i privrženost. Upravo vrijeme koje provodimo u obiteljskom okruženju pridonosi jačanju naših odnosa. Činjenica je da ljudi koji provode više vremena u krugu obitelji ili prijatelja imaju daleko pozitivniji pogled na svijet, te su manje podložni stresu, melankoliji i kroničnim bolestima. Stoga iskoristite nadolazeće blagdane kao izvrsnu priliku za druženje i opuštanje u krugu obitelji ili zajednice.

Studije pokazuju da obitelji koje često zajedno jedu, brže napreduju kod djece se brže razvijaju govorne sposobnosti, tinejdžeri postižu bolji uspjeh u školi, a svi članovi obitelji se zdravije hrane. Naime, kada se više ljudi nađe za istim stolom, onda se jede manje impulzivno i pridaje se veća pažnja onome što jedemo. Zajedničke

aktivnosti – bilo da je to ukrašavanje božićne jelke, šetnje ili posjet rođacima – dokazano jačaju zadovoljstvo i obiteljske odnose.

PJEVANJE I ODMOR

Većina nas uživa u pjevanju božićnih pjesama. Neovisno o tome pjevate li u zboru ili u krugu obitelji ispred ukrašene jelke ili pak sami pjevušite za vrijeme pripreme blagdanskog stola, jedno je sigurno – pjevanje koristi vašem organizmu. Pjevanje kontrolira disanje i ima dobrobiti slične onima koje donose vježbe disanja. Osim toga pjevanje također smanjuje razinu kortizola, hormona stresa, a pospješuje izlučivanje dopamina i oksitocina, koji su zaslužni za eliminaciju stresa, melankolije i tjeskobe. Pjevanje pridonosi jačanju mišića dišnih puteva što smanjuje učestalost i intenzitet hrkanja. Dobrobiti koje pak pjevanje može imati za osobe koje pate od plućnih bolesti se tek istražuju. No postoje jasne naznake da pjevanje može znatno poboljšati funkciju pluća i tako smanjiti simptome plućnih bolesti. Zato ovog Božića nemojte samo slušati predivne božićne melodije nego ih i zapjevajte.

Kvalitetan odmor i dobar san iznimno su važni za cjelokupno zdravlje čovjeka. Tijekom zimskog razdoblja, zbog nedostatka sunca, dolazi do stanovitog zastoja u radu biološkog sata. Zato je blagdanski odmor idealna prilika da se on ponovno uspostavi. Božić i nekoliko neradnih dana koji prate blagdane idealno su vrijeme za odmor organizma. Nekoliko minuta dnevnog sna može smanjiti stres i poboljšati koncentraciju i pamćenje. Zato si tijekom nadolazećih blagdana priuštite nekoliko minuta zadrijemati u fotelji.

ZDRAV BLAGDANSKI STOL

Nadolazeće božićne dane i više dostupnog vremena pokušajte iskoristiti za pripremu zdravih obroka. Umjesto teških i masnih jela te raskošnih blagdanih kolača odlučite se za lagane i zdrave obroke. Time ćete osnažiti vaše zdravlje i pridonijeti boljem stanju cijelog organizma. Tako nakon blagdana nećete osjećati umor, težinu i bezvoljnost, nego će vaše tijelo biti lagano, odmorno i prepuno energije.

Jedite što više voća i povrća. Korištenje orašastog voća, kao i većih količina agruma, sada dostupnih naranči i mandarina, povećat će unos antioksidansa i korisnih masnih kiselina. Pažljivo birajte i ono što pijete. Izbjegavajte gazirane napitke i ograničite unos zaslađenih sokova i alkoholnih pića. Pripremite ukusne, ali nutritivno kvalitetne napitke kao npr. limunade, tople ili ledene čajeve ili napitke s medom.

Svim čitateljima Zvona želim čestit Božić i puno zdravlja u Novom ljetu 2023.

NEKA NAŠE ŽUPNE ZAJEDNICE BUDU RASPJEVANO MJESTO SUSRETA SA ŽIVIM BOGOM

*Poruka voditeljima crkvenih zborova
i crkvenim pjevačima povodom
spomendana sv. Cecilije*

Piše: Andrejka Srdoč Geraci

Dragi crkveni pjevači i svi crkveni glazbenici, voditelji i voditeljice crkvenih zborova!

Pozivam Vas da si posvijestimo važnost našeg pjevanja i sviranja u liturgijskom slavlju. Liturgijska glazba prije svega je molitva koja nas preobražava i privodi vjernike k Bogu. Tako će s pravom netko primijetiti za neku glazbu da je "nebeska", "anđeoska", pokušavajući reći da ga zahvaća, dira na način koji zemlja ne može dati.

Liturgijska glazba je posebno služenje unutar Crkve i potrebno je puno žrtve, oduševljenja i odgovornosti. Vi crkveni pjevači služite Bogu, pjevate Bogu, služite drugima. Uzvišeno je vaše poslanje!

Naša Crkva nalazi se u Sinodalnom hodu i svakako je poželjno susretanje glazbenika, dublje razmatranje onoga što nam govori Božji Duh, otvaranje i usklađivanje s naravi liturgijskih slavlja, sadašnjih obrednih oblika, to jest načinu na koji izražavamo našu vjeru pjevanjem.

S posebnim žarom preporučujem da gajite ljubav prema našoj hrvatskoj pučkoj popjevci posebno sada u adventskom i božićnom vremenu. Neka naše župne zajednice budu raspjevano mjesto susreta sa živim Bogom.

Pozivam i župnike da cijene svoje crkvene glazbenike. Da budu otvoreni za međusobnu suradnju i komunikaciju te da im daju određeno

javno i osobno priznanje za sav trud koji ulažu u vođenju zbora i u pripremi liturgijskih slavlja.

Dragi crkveni pjevači, pozvani smo moliti po zagovoru sv. Cecilije za nove mlade snage, za nove crkvene pjevače i svirače, da Gospodin pošalje oduševljene osobe koje će se staviti na raspolaganje u svojim župnim zajednicama. Mnoge župe u Riječkoj nadbiskupiji nemaju nikoga tko bi im svirao na svetim misama. To je jako tužno. Potrebno je pozvati i poslati na školovanje talentirane vjernike, pogotovo mlade osobe u Nadbiskupijsku školu za crkvenu glazbu.

I na kraju želim zahvaliti svima vama koji predano služite svojim župnim zajednicama i trudite se braći i sestrama pomoći susresti i živjeti blizinu Gospodina. Za to nam je potrebno puno poučljivosti i poniznosti. Ušli smo u posebno liturgijsko vrijeme došašća ili adventa u kojemu radosno iščekujemo Isusovo rođenje, stoga neka naša bogoslužja a pogotovo naše mise zornice budu radosne i raspjevane jer tko pjeva, dvostruko moli!

Stoga svima želim čestitati sretnu Sv. Ceciliju, zaštitnicu crkvenih glazbenika i blagoslovljeno došašće!

*Od srca, Andrejka Srdoč Geraci, voditeljica
Povjerenstva za crkvenu glazbu Riječke nadbiskupije
i Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu*

*Dragi crkveni pjevači,
pozvani smo moliti po
zagovoru sv. Cecilije za
nove mlade snage, za
nove crkvene pjevače
i svirače, da Gospodin
pošalje oduševljene
osobe koje će se staviti
na raspolaganje u svojim
župnim zajednicama.
Mnoge župe u Riječkoj
nadbiskupiji nemaju
nikoga tko bi im svirao na
svetim misama. To je jako
tužno. Potrebno je pozvati
i poslati na školovanje
talentirane vjernike,
pogotovo mlade osobe
u Nadbiskupijsku školu za
crkvenu glazbu.*

NOVI BROJ RIJEČKOG TEOLOŠKOG ČASOPISA

Iz tiska je u studenom izišao novi broj Riječkog teološkog časopisa. Broj je u svome prvome dijelu posvećen radovima prezentiranim na Međunarodnom znanstvenom simpoziju Teologije u Rijeci – područnog studija Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod nazivom "Poimanje i odnos prema Svetome u suvremenoj kulturi", koji je održan u Rijeci 18. ožujka 2022. godine. Taj je simpozij sastavni dio petogodišnjeg institucijskog znanstvenog projekta čiji je nositelj Katedra dogmatske teologije KBF-a u Zagrebu, a tema projekta je "Pitanje o Bogu u dijalogu kršćanstva i suvremene kulture". U ovome je dijelu časopisa prezentiran rad autora Richarda Pavlića i Brune Rukavine pod nazivom "Relativizacija Svetog u suvremenoj (ne)kulturi", kao i rad Borisa Vulića pod nazivom "Svetost ženskosti prema Leonardu Boffu".

Uz spomenute radove ovaj broj RTČ-a donosi i nekoliko članaka o drugim srodnim temama koje su autori, svatko iz svoga kuta znanstvenog istraživanja, obradili s ciljem produbljivanja teološkog znanstvenog rada i doprinosa razlučivanju brojnih teoloških i s njima povezanih pitanja. U ovome dijelu časopisa objavljen je

članak autorice Nike Novak pod nazivom "Judeokršćanski korijeni moderne demokracije". Prikaz temelja biblijske misli i njihova suodnosa s liberalnom demokracijom, zatim članak autora Ivice Šole i Gabrijele Jurković naslovljenom "Mediji i Crkva. (Ne)razumijevanja i perspektive tijekom povijesti i danas". Stajališta hrvatskih autora, te članak autora Jerka Valkovića pod nazivom "Govor mržnje".

Treći, tj. posljednji dio časopisa donosi jednu recenziju i jedan prikaz dviju vrijednih knjiga domaćih autora izdanih u posljednje vrijeme. Riječ je o recenziji knjige autora Josipa Šimunovića pod nazivom "Djelatna blizina. Sveti Josip – nadahnuće za pastoralno i katehetsko djelovanje u župnim zajednicama na području Republike Hrvatske", te o prikazu knjige autora Nikole Vranješa pod nazivom "Projekt i metoda. Praksa vjere u svijetu promjena".

OBEĆANJE

Znam da zvuči bajkovito previše, ali ispunit će Bog svako svoje obećanje, u svoje vrijeme, na svoj način, koji je najbolji za tebe, ali hoće, zato što te stvorio za sebe.

Piše: Daria Ljevar

Znaš, onkad si umoran pashvatiš da je Isus živ. Prostruji ti srcem i tijelom jer te hoće, ne skenira ti svaku grešku, jer te hoće. Usredotočenog, na Goru njegovu, jer te hoće. Želja mu eruptira, jer te hoće radosna i mirna. Tvoj Bog tebe hoće zdrava, zato dolazi, živi, ostaje i umire gušeci se, jer te hoće. Ne razumiješ? Zaharija je ozdravio blagoslivljajući Boga koji pohodi i otkupi narod svoj, Pavlu su se slomili lanci u tamnici dok je slavio trenutak u kojem se Krist nastanio u njemu. Moja prijateljica sad trči u Dom Gospodnji i čita njegovu Riječ svaki dan. Moja mama radošno ide na susret s Njim, za sebe, zbog snage njegova spasenja koju podiže u domovima onih koji se trude u postojanosti, moj brat se smirio.

Još uvijek ti ne ide i sve te tlači? Sjeti se obećanja preko svetih svojih proroka, On spašava od neprijatelja, vidljivih i nevidljivih. Bojiš se neuspjeha i budućnosti, razumijem te, ali On obećaje dati te mu izbavljeni iz ruku neprijatelja služimo bez straha. Zato što hoće, postavlja nas za proroke i šalje pripremiti putove znanjem, željom, vjerom, radošću, povjerenjem i slobodom. Pružajući spoznaju i sigurnost spasa, navodi razmišljati o tome kako je sve dar premilosrdnog srca Boga našega po kome će nas pohoditi Mlado Sunce s visine.

Sunce koje hoće biti svjetlo i toplo kako bi takvo moglo ući u sve drhtavosti i hladnoće ovih prosinačkih dana, mojih i tvojih. Slijedi onaj općepoznati štreberski dio, moraš prepustiti sve Bogu i dalje se sve zna. Ne pobijam providnost, samo ističem suradnju, Bog je pametniji i sposobniji od svih, ali hoće ispuniti želje tvoga srca, zato mu trebaš baš ti. Hoće te čuti jer "...ti si milje Jahvino". Ne treba se nikada umoriti tražiti, Bog jedva čeka dati i darovati i ono što ne umijemo moliti. Biti dijete Boga koji je velik i u tome otkrivati vlastiti identitet, to je želja Sunca koje dolazi obasjati one što sjede u tmini i sjeni smrtnoj.

Znam da zvuči bajkovito previše, ali ispunit će Bog svako svoje obećanje, u svoje vrijeme, na svoj način, koji je najbolji za tebe, ali hoće, zato što te stvorio za sebe. Ne pristaj na jeftine darove, pristani na Sunce i dobit ćeš Život vrijedan iščekivanja, suza, boli i gledat ćeš čuda u ljudima, u sebi, u Suncu. Želim ti topao i osvjetljen svaki prosinački dan, sjeti se da On zna što ti treba prije nego li mu kažeš.

SVETA KRIZA

Vjerojatno je Marija prenošenje vijesti Josipu prepustila Duhu Svetom. Onaj koji je učinio da se dogodi začecje, pobrinut će se i za sve ostalo, pa tako i za Josipa

Josip, Marijin zaručnik. Htio je imati obiteljski život sa svojom zaručnicom. Međutim, dogodilo se nešto potpuno neočekivano. Njegova ljubljena Marija našla se trudna, a on nije otac. Našao se u krizi zbog slike koju je stvorio u sebi o Mariji i stvarnog stanja stvari. Poznao ju je kao plemenitu, dobru, pobožnu, rekli bismo „milosti punu“. Lako je bilo zaljubiti se u takvu osobu i s njom htjeti zajednički život.

S druge strane, morao se suočiti s Marijinom trudnoćom. Je li njemu Marija rekla da je trudna po Duhu Svetom? Teško. Tko bi u to povjerovao? Pa nikada u povijesti nije se dogodilo ništa slično. Možemo čak i zamisliti situaciju u kojoj Josip primjećuje Marijinu trudnoću. Bi li itko u tom trenutku smogao snage reći: „Trudna sam po Duhu Svetom!“?

Vjerojatno je Marija prenošenje te vijesti prepustila Duhu Svetom. Onaj koji je učinio da se dogodi začecje, pobrinut će se i za sve ostalo, pa tako i za Josipa. U krizi koja je nastala među njima prepušta se Duhu Svetome. To je snaga vjere.

Josip je morao biti u puno većoj krizi nego li Marija. Iako je bio muž pravedan, kako kaže Pismo, rješenje za ovakav problem nije se nametalo samo od sebe, niti je u svojim molitvama našao pravi odgovor. Ono što je on naumio, nije bilo od Duha Božjega, nego njegova ljudskog promišljanja i nutarnje borbe između ljubavi i pravednosti. Ne htjede je izvrnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. Tako bi sramotu preuzeo na sebe i otišao.

Ne svjedočimo li to pobjedi ljubavi u njegovu srcu!? Nije li ljubav ispunila pravednost? Duh Božji stupa na snagu tek nakon toga. Dolazi mu anđeo u san i govori da je Marija začela po Duhu Svetome, a on će tom djetetu dati ime. Bog mu u tome otkriva nevjerojatnu ulogu koju će imati u povijesti čovječanstva – biti poočim Sina Čovječjega. Sada raste njegovo povjerenje u Boga. Odnos s njim je puno dublji. Nakon ovog iskustva njegova nutarnja slika o Mariji je puno čišća, dublja i iskrenija. Samim time i ljubav kojom je ljubi postaje još ljepša. Kriza kroz koju su prošli on i Marija učvrstila je njihovu ljubav i međusobno povjerenje, te produbilo odnos s Bogom. Nije li to poruka i svima nama da u svojim krizama ne gubimo vjeru i tražimo vodstvo Duha Svetoga?

Ur.

Zbornik radova „Autizam i religiozno iskustvo: teorija i praksa“

Katehetsko-vjeronaučna praksa u radu s djecom s posebnim potrebama obogaćena je najnovijim izdanjem

Zbornik radova pod nazivom „Autizam i religiozno iskustvo: teorija i praksa“, u nakladi Centra za autizam Rijeka objavljen je na hrvatskom i engleskom jeziku pod uredničkim vodstvom vjeroučiteljice i djelatnice Centra Tanje Horvat i njezinog supruga, sveučilišnog profesora doc. dr. sc. Saše Horvata.

Riječ je o zbiru znanstvenih radova relevantnih međunarodnih stručnjaka koji se u svojoj znanstvenoj i stručnoj praksi bave proučavanjem religioznog iskustva djece iz spektra autizma, uključujući niz disciplina kao što su: kognitivna znanost, medicina, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, pedagogija, filozofija, teologija i brojne druge. Zbornik je nastao na temelju međunarodne znanstvene radionice „Religiozno iskustvo osoba s poremećajem iz spektra autizma: teorija i praksa“ koja je održana 11. i 12. veljače 2022. u Rijeci s ciljem predstavljanja različitih spoznaja, metoda, iskustava i praktičnih savjeta u radu s djecom iz spektra autizma, a u kontekstu njihovog shvaćanja religije, religioznog iskustva i prakticanja vjere. Uz predgovor, Zbornik obuhvaća šest podtema: Proučavanje učenika s poremećajima iz spektra autizma; Kako poučavati učenike s poremećajem iz spektra autizma (PSA) u nastavi vjeronauka; Unutarnji svijet osoba iz spektra autizma te kako i zašto ih treba uključiti u crkveni život; Autistični glas u zajednici štovanja; Religiozno iskustvo među mladim autističnim osobama; Autizam i percepcija nadnaravnog: komparativna studija.

Glavni su inicijatori ove u svakom pogledu iznimno vrijedne znanstvene radionice, a sada i objavljenog Zbornika, bračni par Horvat kojima Katehetski ured Riječke nadbiskupije od srca zahvaljuje na zapaženom doprinosu razvoju vjersko-odgojne prakse u radu s djecom iz spektra autizma.

NIKOLINJE U BRODMORAVIČKOM KRAJU

Kako su se dobri sv. Nikola i zločesti Krampus, nakon šezdesetak godina, vratili u brodmoravički kraj...

Piše: dr. sc. Karmen Delač-Petković

Središnja crkva brodmoravičkog kraja crkva je sv. Nikole iz 15. st. koja je, možda, kao drvena građevina, podignuta i ranije. Zato je sv. Nikola kao patron tamošnje župne crkve uvijek bio osobito svečano slavljen.

Za Mikulino (Nikolinje), koje označava početak božićnih običaja, pripreme bi počele nekoliko dana ranije. Seoske su žene temeljito očistile crkvu i oltare bogato iskitile cvijećem. Zbor i orguljaš, obično lokalni učitelj, također su vježbali za tu priliku budući da je na blagdan u dupke punoj crkvi slavljena pjevana misa. Mjesnom bi župniku koncelebrirali njegovi prijatelji župnici iz okolnih župa koje bi on poslije počastio objedom.

Kako su se odrasli radovali misi, tako su se seoska djeca radovala danu koji je prethodio blagdanu. Djeca bi tada očistila svoje cipelice i navečer ih stavila na prozorsku klupicu. Noću bi roditelji, u ime darežljivog sv. Nikole, cipelice napunili jabukama, orasima i drugim suhim voćem.

Petoga prosinca seoska bi djeca s nestrpljenjem očekivala i pohod dvojice mještana maskiranih u likove sv. Nikole i Krampusa. Moja mama Vida Delač, danas osamdesetpetogodišnjakinja, još se živo sjeća toga predratnog običaja. Dakle, kad se saznalo da selom prolaze sv. Nikola i njegov zločesti pratilac, djeca su ih s nestrpljenjem čekala u svojim domovima. Čekanje se neki put jako odužilo jer su njih dvojica obilazili sve seoske uličice i zaustavljali se kod svakog djeteta predškolske dobi. Mama se sjeća da je Nikola, odjeven u svijetlu biskupsku odoru, bio dobrohotan, ali je zato Krampus bio strašan. On je bio maskiran u životinjsko krzno, s rogatom i zubatom maskom na glavi, a za sobom je vukao dugi rep i lance koji su zlokobno zveckali. Djeca su znala da će lancima vezati zločestu djecu kako bi ih mogao odvući sa sobom, ravno u pakao. Svima su im dolazile u sjećanje učinjene nepodopštine pa su se svesrdno nadali da Krampus nije baš potanko informiran o svim njihovim podvizima. Krampus je, sjeća se mama, imao grozan glas, ali su lanci bili najgori. Djeca su ga se strašno bojala, a mama kaže da se sakrivala iza bakine suknje i doslovno se tresla od straha.

Sv. Nikola je na leđima nosio veliki koš iz kojega je vadio darove za dobru, ali i zločestu djecu. Bila su to pedalj dugačka peciva u obliku sv. Nikole i Krampusa, vrlo živopisno i detaljno oblikovana (Krampus je imao isplažen jezik i dugi rep), a ispečena u mjesnoj pekarnici *pr Klabičarjevih*. I roditelji su u to vrijeme mogli kupiti koje takvo pecivo i derivati djecu. Krampus je, pak, iz svoga koša vadio brezove šibe ukrašene mašnicama i dijelio ih onoj malo manje dobroj djeci.

Odakle je, uopće, taj običaj došao u Gorski kotar? Većina etnologa smatra da Krampus podrijetlo vuče iz poganske pretrk-

šćanske mitologije, a zadržao se u folkloru zemalja bivše Austro-Ugarske Carevine. Naziv Krampus dolazi od njemačkog naziva za kandžu. U Gorski je kotar došao preko Slovenije, gdje ga zovu Parkelj, što ima isto značenje.

Tradicionalno, Krampus je antropomorfní lik, nalik vragu, koji je izgledom i ponašanjem protuteža dobrom i ljubaznom sv. Nikoli. On nas – iako na grub način – trajno podsjeća kako u životu postoji dualizam dobra i zla i kako je uvijek poželjno odabrati dobro, ako zbog ičeg drugog, a ono zbog kazne kojom Krampus “nagrađuje” nedjela.

Taj se običaj pomalo ugasio poslije Drugog svjetskog rata. Totalitarni režimi nisu voljeli svetce, a Krampusa još manje. Razlog je jednostavan: Krampus se likom i ponašanjem posve oteo kontroli pa si je, kao takav, mogao dopustiti da pod maskom štošta neprijemljeno kaže ili napravi.

Druga za očuvanje brodmoravičkih starina “Turanj” oživjela je 2010. taj običaj. Tako sv. Nikola opet prolazi selom u društvu Krampusa, a obide i mjesnu osnovnu školu. Sv. Nikola ima sve svetačke atribute: biskupsku odjeću, mitru na glavi, dugu bijelu bradu, biskupski štap i košaru s voćem i slatkima kojima dariva djecu. Krampus i danas ima rogatu đavolju masku s dugim jezikom, odjeven je u krzveno odijelo opasano lancima (žlajdra) koje vise i vuku se po putu za njim. Oko pojasa mu je vezano kravlje zvono koje najavljuje njihov dolazak. Naravno, tu je koš i obilje šiba za one malo manje poslušne. I dok je svetac odjeven u bijelo, zlatom porubljeno ruho, dotle je Krampus sav u crnome što pridonosi zastrašujućem dojmu.

Danas, kad se otišlo u drugu pedagošku krajnost čija je posljedica epidemija popustljivog odgoja, nije nam jasno da se pred samo stotinjak godina plašenje djece, uključujući tu i vlastitu, smatralo ne samo prihvatljivom nego i poželjnom odgojnom metodom. Išlo se tako daleko da je traumatizirano dijete smatrano dobro odgojenim jer je za cijeli život upamtio “pouku priče”. Na tom je tragu bio i njemački običaj slanja čestitki s Krampusovim likom (okruženim izbezumljenom dječicom), što se proširilo i u našim krajevima. Za ilustraciju prilažemo i jednu takvu, malo manje strašnu, čestitku s početka prošlog stoljeća.

I danas su dobra djeca u nadležnosti sv. Nikole, a ona zločesta “pripadaju” Krampusu. Ali današnjoj djeci ne možemo tako lako podvaliti legendu pod istinu jer su im od malih nogu dostupni svi mediji, što je – u ovom slučaju – dobro. Dobro je što djeca danas znaju da su to samo maskirani ljudi pa se ne boje nego se vesele Nikolinju, sv. Nikoli pa i strašnome Krampusu.

Došlo je vrijeme kad se Krampusa više nitko ne boji, kako se i sam žali u poznatoj Balogovoj dječjoj pjesmi “Pusa od Krampusa”.

Lički Osik

SUSRET SVEĆENIKA I VOLONTERA ŽUPNIH CARITASA

Godišnji susret svećenika i volontera župnih Caritasa Gospičko-senjske biskupije održan je u subotu 26. studenoga u pastoralnom centru Župe sv. Josipa u Ličkom Osiku.

U nazočnosti tridesetak svećenika i volontera župnih Caritasa susretu su nazočili gospičko-senjski biskup Zdenko Križić, generalni vikar biskupije i župnik Otočca mons. Marinko Miličević i domaćin, ravnatelj biskupijskog Caritas a i župnik Ličkog Osika Luka Blažević. Središnje predavanje „Blago siromasima duhom. Odgovornost za siromahe u svjetlu Božje Riječi“ održala je dr. sc. s. Silvana Fužinato, profesorica biblijskih znanosti sa đakovačkoga KBF-a.

Pozdrav svim sudionicima susreta uputio je na početku ravnatelj Blažević, a zatim je molitvu Srednjeg časa predvodio mons. Miličević. Uvod u susret imao je domaći biskup Zdenko Križić koji je zahvalio svim sudionicima na karitativnom radu, jer „nema Crkve bez Caritas a“. „Gdje je Caritas, tamo je živa Crkva, a zadnji sud će odgovarati na pitanje kakvi smo bili prema potrebitima i slabim ljudima. Ako nas patnja drugih ne dira, onda nismo u redu. Premda i nevjernici imaju osjećaj za potrebite, mi to činimo s vjerom. Čineći to potrebitima, činimo to Isusu. Činimo na tom planu više da se kasnije ne kajemo. Karitativno djelovanje Crkve znak je snage Crkve, znak je da je živa. Iako ne možemo pomoći čitavom svijetu, možemo pomagati bližnjima. Nastavite raditi snagom vjere pomažući potrebite jer time pomažete Isusu“, zaključio je biskup Križić.

Dr. sc. Fužinato u predavanju je pokušala odgovoriti na pitanje tko su Božji siromasi na temelju osam blaženstava koje je izgovorio Isus u govoru na Gori, svom prvom velikom govoru zabilježenom u Matejevu evanđelju. Nakon što je

pojedinačno obrazložila svih osam blaženstava, zapitala se kako se radovati ako vas proganjaju. Velika je plaća na nebesima, bio je Isusov odgovor na to pitanje, jer Bog nikada nije svoje proroke ostavio same. Ključna je poruka zašto je Isus izrekao blaženstva i tko su blaženi koje Isus donosi na početku manifesta? Jesu li to budući na nebu ili sadašnji na zemlji? Bog nije stvorio čovjeka da bude gladan, žedan i gol. Problem nastaje u nama kada postajemo sretni jer posjedujemo moć, ugled i čast. Isus s blaženstvima ruši ondašnje ljestvice ljudskih vrijednosti i sebe proglašava glasnogovornikom Boga da blaženstva budu istinita uzimajući u zaštitu najugroženije iz onog vremena a to su stranci, siročad i udovice.

Zaključno, s. Silvana prvo i osmo blaženstvo označava onima vezanima za sadašnjost a blaženstva od 2. do 7. s onima za budućnost. Dok je Bog ostvario 1. i 8. blaženstvo, mi trebamo kroz Caritas ostvariti ostala blaženstva koji će biti mjerilo posljednjeg suda. Tako nas i papa Franjo upućuje da uđemo na periferiju i otvorimo svoja vrata. Bog se u blaženstvima obznanjuje kao Bog koji štiti siromahe i nama upućuje poziv i poslanje Božje skrbi za siromahe. Uz materijalnu, potrebna je sve više i duhovna pomoć jer ima beskućnika i u obiteljima i samostanima. Zahtjevno je poslanje župnih caritasa gdje treba izgraditi ljestvicu vrijednosti da krenemo ususret potrebitima. Božje kraljevstvo pripada malenima te u vremenu u kome je sve teže biti čovjeku čovjek, sijajmo sjeme božje ljubavi, zaključila je dr. Fužinato.

Zvonko Ranogajec

Na kraju je djelatnica biskupijskog Caritas a Katarina Horvatović Pavičić u ime tajnice Kate Matanić podnijela izvješće o bogatoj aktivnosti te ustanove tijekom protekle godine. Djelatnost se sastojala u podjeli hrane potrebitim obiteljima u biskupiji, njih više od 350, pri čemu je velika pomoć od 2012. godine prodajnog lanca Lidl i Vlade RH. Osim toga pomagalo se obiteljima i u nabavci namještaja i invalidskih pomagala. Caritas već 12 godina proizvodi u osobnom aranžmanu krumpir, zadnjih godina u suradnji s Agrovelebitom iz Lovinca i Nikole Vidakovića. Ove godine je proizvedeno 10 tona krumpira koji je doniran pučkim kuhinjama u Zagrebu, Rijeci, Kninu i Šibeniku. U veljači je obilježen Dan života i bolesnika, a u korizmi su i ove godine djeca uključena u korizmenu akciju korizmenim kutijicama. U korizmi je obilježena i solidarnost s Caritasom BiH. U nedjelji Caritas a 12. prosinca tradicionalno je darivano 10 obitelji iz biskupije. Biskupija kontinuirano osigurava od 2006. godine smještaj za studentice, njih 19.

Plitvice

BISKUPIJSKI SUSRET ČITAČA U LITURGIJI

Redoviti godišnji susret čitača u liturgiji Gospičko-senjske biskupije održan je u subotu 12. studenoga u pastoralnom centru Crkve Majke Marije u Mukinjama na Plitvicama. Susret, 14. u nizu, započeo je uvodnim riječima generalnog vikara Gospičko-senjske biskupije mons. Marinko Miličević koji je pozdravio sudionike susreta i istaknuo važnost uloge čitača u liturgiji. Potom je predstavio glavnog predavača dr. sc. Nikolu Vranješa, profesora na Teologiji u Rijeci, koji je govorio o temi „Liturgijska služba vjernika laika u svjetlu sinodalnosti“.

Dr. Vranješ je govorio o potrebi poticanja sudjelovanja vjernika u službama u liturgiji, kao što su pjevački zborovi, čitači itd. što pridonosi bogatstvu zajedništva. Kad je riječi o službama u Crkvi općenito, u mnogim župama kao najveći problem pokazuje se nedostatak intere-

je potrebno cjeloživotno teološko obrazovanje.

Nakon izlaganja dr. Vranješa slijedila je plodna rasprava. U njoj je, među ostalim, Inka Salopek iz Ogulina istaknula potrebu održavanja radionica za čitače gdje bi se poradilo na tehnikama za jasnoću čitanja, razgovjetnost i razumljivost, jer do naroda Božja riječ treba stići što je moguće bolje. Čitačica iz Cetingrada je pak istaknula da je važnije od tehnike čitanja produbljeno pristupiti čitanjima.

Trajna formacija mladih svećenika

Komunikacija je nužnost Crkve

Generalni vikar dr. Mario Tomljanović istaknuo je kako je tajna uspješne komunikacije otvorenost Božjem djelovanju. „Ne možemo komunicirati ako se ne okrenemo izvoru. Bog nas svojom riječju odgaja za komunikaciju.“

Komunikacija kao preduvjet sinodalnosti Crkve bila je tema susreta trajne formacije mladih svećenika Riječke metropolije održanog u Domu pastoralnih susreta u Lovranu u organizaciji Metropolitanskog pastoralnog instituta (MPI). U dvodnevnom programu, 15. i 16. studenog, svećenici su imali priliku promišljati o teološkom značenju komunikacije, osobnoj komunikaciji s bližnjim, komuniciranju u javnosti i posredstvom medija društvene komunikacije te upoznati se s načinom na koji ti mediji prenose poruke. Poseban je osvrt stavljen na suvremene medije komunikacije, internetske društvene mreže koje sa sobom donose brojne novosti i posebnosti. S mladim su svećenicima bili i riječki nadbiskup Mate Uzinić i krčki biskup Ivica Petanjak.

„Umijeće komunikacije je preduvjet za poslanje Crkve“, istaknuo je nadbiskup Uzinić. „Potrebno je naučiti slušati, kako bismo upoznali onoga kome prenosimo radosnu vijest, a zatim i govoriti tako da nas slušatelji razumiju. Siguran sam da će nam ovaj susret pomoći ne samo da rastemo u sinodalnosti nego i da kvalitetnije svjedočimo evanđelje.“

Ravnatelj MPI mr. Mario Gerić podsjetio je da su svećenici pozvani živjeti u svijetu, slušati i davati odgovore na pitanja koja muče suvremenog čovjeka. „Predavanja koja slijede trebala bi nam pomoći pronaći poticaje kako biti zajedno i biti u svijetu. Kako biti razumljiv suvremenom čovjeku i doprijeti do njega jer dociranje s visoka više nikoga ne može zahvatiti. Ali da bismo se mogli približiti čovjeku, preduvjet za to je ostvariti komunikaciju s Bogom.“

Na njegov se uvod, predavanjem nadovezao generalni vikar dr. Mario Tomljanović koji je istaknuo kako je tajna uspješne komunikacije otvorenost Božjem djelovanju. „Ne možemo komunicirati ako se ne okrenemo izvoru. Bog nas svojom riječju odgaja za komunikaciju.“ Svećenike je potaknuo da se približe ljudima, da ne komuniciraju „samo s ambona“, nego i na ulazu u Crkvu i izvan Crkve. „Biti otvoren za ljude znači komunicirati i s onima koji ne idu u Crkvu. To se na prvu čini teži put, ali kada krenemo vidjet ćemo da ‘biti otvoren’ zapravo olakšava naše svećeničko poslanje.“ Podsjetio je da se osobni susret s Bogom ostvaruje molitvom. „Kakav će taj susret biti ovisi o tome kakva je moja slika Boga. Potiče li misao o Bogu na ljubav i povjerenje ili strah i kaznu.“ Ukazujući kako duh sinodalnosti Crkve nije nešto novo, istaknuo je kako su pastirske zadaće svećenika utemeljene u Zakoniku kanonskog prava, kanonu 529, koji navodi kako bi svećenik trebao upoznati vjernike u župi, posjećivati obitelji te brinuti za nemoćne, bolesne i siromašne.

O komuniciranju Crkve u društvu govorio je dr. Jerko Valković te svećenicima objasnio odnos Crkve i javnosti, odnosno javnog mnijenja. „Taj je odnos tijekom povijesti oduvijek postojao i mijenjao se. Vrlo je dinamičan i mijenja se u različitim društvenim kontekstima. Ali Crkva i javnost nisu dva suprotstavljena pojma.“

Podsjetio je da je Crkva oduvijek prisutna u javnosti, utječe na javno mnijenje, ali i javnost utječe na djelovanje Crkve. Istaknuo je Drugi vatikanski koncil kao prekretnicu suvremene Crkve nakon koje ona ulazi u otvoreni dijalog sa svijetom. U nastavku predavanja govorio je o osnovnim pravilima djelovanja novinara i medija društvene komunikacije. „Oni uvijek rade selekciju onoga što će prikazati i ostaju površni. To je princip rada koji se temelji na kriterijima vijesti. Vijest je uvijek nešto novo, neuobičajeno, dok ono što je redovito nije zanimljivo.“ Teme koje mediji dominantno nude su politika, sport i zabava jer to su teme koje publika traži. U takvom kontekstu Crkvi je teško probiti se s nekom ozbiljnom vjerskom, antropološkom ili socijalnom temom. Ipak Crkva je svejedno pozvana sudjelovati u javnom diskursu, pozvana je koristiti društvene medije, ali i prenositi svoje poruke na druge načine. „Crkva može obogatiti prostor javnosti ako bude ‘glas onih bez glasa’, obespravljenih i marginaliziranih. Ima što reći i po pitanju brojnih bioetičkih dvojbi i to su prostori koje bi mogla koristiti“, zaključio je dr. Valković.

„Facebook je zastario, mladi su danas na Tik Toku“ rekao je povjerenik za rad s mladima Ivan Seletković. Objasnio je kako su različite dobne skupine korisnici različitih platformi od kojih svaka ima svoje zakonitosti. Za pastoralno djelovanje na svakoj od tih platformi nužno je poznavati specifičan način komuniciranja te publiku koja se njima koristi.

Novinarka Ana Mušnjak govorila je o odnosu Crkve s novinarima te što oni od Crkve očekuju kako bi zadovoljili kriterije svoje profesije. Istaknula je kako su novinari osobe koje s dobrim namjerama rade svoj posao i znaju cijeniti ako naiđu na otvorenost predstavnika Crkve.

Svećenik Ivan Seletković, povjerenik za rad s mladima u Riječkoj nadbiskupiji, govorio je o virtualnom svijetu društvenih mreža te mogućnostima koje se nude za pastoralno djelovanje. Pastoralu na tim mrežama treba pristupiti planski, s jasno postavljenim ciljevima i načinima kako ih postići. Svećenici su u večernjim satima pogledali dokumentarni film The Social dilemma koji ukazuje na opasnosti zlorabe podataka i manipulacije na društvenim mrežama.

Drugoga dana susreta mladih svećenika sudionici su, pod vodstvom Mladene Tadej Faltin imali priliku u praksi usvajati i vježbati osnovna načela osobne komunikacije. Iz svog su iskustva navodili primjere komunikacije u kojoj su se osjetili povrijeđeni ili kojom su i sami povrijeđili nekoga te učili što bi trebalo činiti u takvim situacijama.

D. D.

Nadbiskup na Koblerovom trgu upalio i blagoslovio prvu adventsku svijeću

BOŽJOJ MILOSTI DAJMO SVOJ DOPRINOS

Svećanim paljenjem prve svijeće na adventskom vijencu na Koblerovom trgu, grad Rijeka zakoračio je u subotu 26. prosinca u došašće. Upalio ju je i blagoslovio riječki nadbiskup mons. Mate Uzinić i uputio poruku vjernicima, ali i svim stanovnicima grada na Rječini.

„Božić za vjernike ne smije biti samo lijep običaj i tradicija, nego događaj vjere. U tome nam mogu pomoći četiri adventske svijeće koje u sebi sadrže povijest, povijest koju je Bog učinio poviješću spasenja i kojom je pripravljaio Božić, svoj dolazak na ovaj svijet. U toj povijesti bila su četiri saveza ljudi s Bogom, koja smo kao ljudi prekršili“, rekao je mons. Uzinić i kao prvi naveo savez s Adamom. Zatim je podsjetio na savez Boga i Noe nakon kojega je sklopio savez s Abrahamom. Kao četvrti naveo je Mojsijev savez i 10 Božjih zapovjedi. Nakon ova četiri saveza, koja simboliziraju ove četiri svijeće, Bog je sklopio novi savez – u krvi – došao je i utjelovio se u Sinu – i to je ono zbog čega kršćani slave Božić, rekao je nadbiskup.

Pojasnio je da ranije spomenuta četiri saveza pripadaju ljudskoj povijesti, kronosu, a u Isusu Kristu i njegovom savezu dogodio se kairus, vrijeme milosti. „Vrijeme je to u kojemu Božjoj milosti mi dajemo svoj doprinos. Kada se to dogodi, tada se dogodi i Božić. Naši ljudski odnosi tada postaju drugačiji i nismo jedni drugima konkurencija i neprijatelji, nego braća. Bog je u Isusu postao čovjek da bi obnovio naše bratstvo i sestrinstvo i da bi nas učinio braćom i sestrama. To je prava milost koju večeras želim za nas grad i sve njegove stanovnike, za naše obitelji. Budimo jedni drugima braća i sestre. Nemojmo biti neprijatelji. Nemojmo se mrziti. Pokušajmo se ljubiti. S tom željom cijelom našeg grada želim sretno i blagoslovljeno ovo vrijeme pripreve za Božić“, poručio je mons. Uzinić.

Uz brojne građane koji su ispunili Koblerov trg, događaju su nazočili gradonačelnik Rijeke Marko Filipović sa suradnicima i bivšim gradonačelnikom Vojkom Obersnelom, direktor TZ Rijeka Petar Škarpa, a u glazbenom dijelu programa nastupali su ženski ansambl Schole Cantorum Rijeka i The Mystic Rose Esemble.

SUSRET RIJEČKOG NADBISKUPA I VELEPOSLANIKA IRSKE NJ. E. RUAIDHRIJA DOWLINGA

U Nadbiskupijском ordinarijatu u Rijeci 22. studenog riječki nadbiskup Mate Uzinić susreo se s veleposlanikom Irske Nj. E. Ruaidhrijem Dowlingom s ciljem međusobnog upoznavanja te jačanja kulturnih i društvenih veza Hrvatske i Irske. Veleposlanik Dowling sa zanimanjem se upoznao s poviješću Riječke nadbiskupije, a neke od tema razgovora bile su vezane uz potrebu veće otvorenosti Crkve prema svim ljudima, migracijskoj slici Hrvata koji borave u Irskoj, te drugim temama.

SJEĆANJE NA VUKOVAR U RIJECI

Dan sjećanja na žrtvu Vukovara u Rijeci obilježen je dan ranije nego u Vukovaru, 17. studenog mimohodom građana i branitelja koji je započeo paljenjem svijeća ispred Vukovarskog murala u istoimenoj riječkoj ulici te završen na Mostu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Kolona ponosa i sjećanja prošla je središtem grada te se zaustavila u crkvi Uznesenja Marijina gdje je mons. Sanjin Francetić predvodio misu za poginule i stradale. Nakon mise sudionici su se uputili do Mosta hrvatskih branitelja gdje su uz prigodnu molitvu ispred spomenika žrtvama Domovinskog rata iz Primorsko-goranske županije zapalili svijeće i položili vijence. Lampione su upalili predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata i brojni Riječani, te ih položili u obliku slova V, u znak uspomene na tragediju Vukovara.

Mons. Francetić je u propovijedi na misi pozvao okupljene na oprost i zajedništvo svih naroda u Hrvatskoj. Kao primjer je istaknuo blaženog Miroslava Bulešića koji je, iako znajući da je u smrtnoj opasnosti izjavio „Moja osveta je oprost“. „Prisjetimo se te njegove prekrasne izjave. Moja i tvoja osveta treba biti oprost. Oprostiti svakome koji mrzi, jer on je rob i trpi zbog toga. To je teško, ali biti vjernik, znači vjerovati da se s Bogom to može učiniti“, poručio je mons. Francetić.

Izrazio je žaljenje zbog svih stradalih u ratu koji je započeo srpskom agresijom. „Ali kajemo se i ako su ikada u povijesti Hrvati digli ruku na neki drugi narod. Nitko od nas danas nije za to kriv, ali molimo Boga da oprost ono što su ljudi učinili u svojoj ljudskoj slabosti.“ Stoga je propovjednik okupljene pozvao na življenje svetosti.

VUKOVAR I ŠKABRNJA – MJESTA POSEBNOGA PIJETETA, VJERE, NADE I LJUBAVI

U Katoličkoj osnovnoj školi „Josip Pavličić“ u Rijeci cijeli je tjedan, od 14. do 17. studenoga, bio prožet mislima i djelima vezanim uz Domovinski rat, stradanja u Vukovaru i Škabrnji.

Neki dani u godini zahtijevaju više pažnje od ostalih. Neke dane u godini treba bolje pamtiti, posebnije obilježiti i dostojanstvenije ispratiti. Neki dani u godini tiši su od ostalih, a opet, toliko glasni, puni krika i plača koji se ne smiju zaboraviti. Jedan od takvih dana, koji zaslužuje posebno poštovanje, svakako je 18. studenoga, kada obilježavamo Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, dan kada se s tugom prisjećamo onih kojih više nema, ali i ponosimo onime što su nam upravo ti, pali ratnici, omogućili, a to je sloboda.

U Katoličkoj osnovnoj školi „Josip Pavličić“ u Rijeci cijeli je tjedan, od 14. do 17. studenoga, bio prožet mislima i djelima vezanim uz Domovinski rat, stradanja u Vukovaru i Škabrnji. Sveta misa je slavljena 17. studenoga za sve djelatnike i učenike škole. Tada smo u tišini uputili svoje molitve i misli svima onima stradalima i nestalima u Domovinskom ratu.

Tijekom cijeloga tjedna na satima Povijesti učenici su se likovno i literarno izražavali, izrađivali su brošuru o kulturno-povijesnim znamenitostima Vukovara, gledali video isječke i dokumentarni film „Od toga dana“ te istraživali o stradanjima u Vukovaru. Na satima Hrvatskoga jezika čitali su prozne tekstove o herojima Domovinskoga rata te „Priče iz Vukovara“ Siniše Glavaševića, nadahnuti potonjima pripremili su plakate o odabranim pričama te ih izložili pred razredom.

Panoi i zidovi trećega kata škole, u znak sjećanja, ukrašeni su simbolima grada Vukovara, za što se pobrinula nastavnica Likovne kulture sa svojim učenicima. U četvrtak, 17. studenoga, učenici osmih razreda u pratnji razrednice, nastavnice I. Wolf Stefan te ravnateljice Jasne Bukete, u holu škole zapalili su 32 svijeće u znak sjećanja na najmanje 32 ubijene djece u Vukovaru i okolici. Molitvu je predvodio učenik, a znak dostojanstva ispunio

je prostor. Predstavnici sedmih, šestih i petih razreda te njihove pratnje zapalili su svijeće ispred škole.

Učeniци razredne nastave, sa svojim učiteljicama i učiteljima, također su bili vrlo vrijedni i motivirani. Tijekom tjedna gledali su i slušali prigodne filmske i audio uratke i pjesme, rješavali igre asocijacije te pisali akrostihove i činkvine na temu grada Vukovara. Vrijedno su izrađivali brojne likovne radove na temu našega Grada heroja, a potom su svi radovi objedinjeni u transparent s imenom grada Vukovara što je ovjekovječeno milenijskom fotografijom ispred škole.

Teških ratnih godina prisjetili su se i roditelji Banimir Brnas i Zoran Miletić koji su u sklopu cjelogodišnjeg školskog projekta U gostima posjetili 3. c razred. Učenicima su govorili o svojim iskustvima te im demonstrirali ratnu opremu koju su koristili. Interaktivna radionica trajala je dva školska sata, a završila je likovnim uradcima zadovoljnih učenika.

Nismo zaboravili ni na žrtve Škabrnje kojima smo također odali počast. Djelatnica Tonka Babić 18. studenoga posjetila je Spomen obilježje masovne grobnice u Škabrnji. Zapalila je naša učiteljica svijeću žrtvama pokolja u tom ravnokotarskom mjestu. Učinila je to u ime svih učenika i djelatnika riječke katoličke osnovne škole.

Ovaj pregled aktivnosti kojima smo obilježili Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje završavamo više nego prigodnim i svezremenjskim riječima Siniše Glavaševića iz „Priče za roditelje“, nakon kojih bismo svi trebali na trenutak zastati i razmisliti, s vjerom i nadom u bolju budućnost koju ostavljamo našoj djeci.

*Petra Radošević,
nastavnica Hrvatskoga jezika*

Katolička
osnovna škola
Josip Pavličić

„Zaustavite svijet, zaustavite vrijeme ako ne stignete dati djeci sve što im treba da odrastu u čistoj ljepoti, jer za ono što se sada događa, nisu kriva djeca.

Kad čovjek bolje razmisli, djeca su još jedino dobro koje je čovječanstvu ostalo.

Sve drugo uništeno je u nastojanju da sitni ljudski stvor bude veći od misli, od riječi – od Boga.

Siniša Glavašević

Blagoslovljena obnovljena crkvice Gospe od Zdravlja u Jušićima

LJEPOTA OPĆE CRKVE OVISI O LJEPOTI SVAKOG OD NAS

Usret proslavi svetkovine Krista Kralja, župnog blagdana istoimene župe Matulji na čijem teritoriju se nalazi crkvice Gospe od Zdravlja u Jušićima, u subotu 19. studenog liturgijsko slavje u Jušićima u predslavio je riječki nadbiskup mons. Mate Uzinić i tom prigodom blagoslovio obnovljenu crkvicu. Za župljane Jušića bio je to radostan i povijesno važan događaj te mu se odazvao veliki broj mještana od kojih su mnogi liturgijsko slavje pratili u dvorištu crkvice.

Župljanima i župniku, vlč. Peri Marijanoviću, čestitao je na obnovi koja je, kako je kazao, „s jedne strane znak da želite čuvati sakralnu baštinu u ovom mjestu i prenijeti je na sljedeću generaciju, ali također znak da imate potrebu za prostorom u kojem ćete se okupljati da biste se mogli i kao crkvena zajednica izgrađivati“. „Za svaku župu primarni prostor okupljanja je župna crkva, ali ova kapelica potvrđuje i potrebu da se okupljamo u manjim skupinama i kroz te manje skupine gradimo onu veću crkvenu zajednicu, ali i izgrađujemo sami sebe kao pojedinci, kao što je ova crkva sastavljena od različitih dijelova koji čine njezinu ljepotu i puninu, međusobno se povezujući. Tako je to i s Crkvom kao zajednicom ljudi, zajednicom Božjeg naroda. Ona se okuplja i izgrađuje kroz participaciju svakog od nas. Svatko od nas daje određeni doprinos općoj Crkvi. Ljepota opće Crkve ovisi o ljepoti svakog od nas.“ U tom smislu nadbiskup je kazao da smo pozvani međusobno se nadopunjavati i izgrađivati kako bismo bili zajedno ono što smo pozvani biti – kao Crkva, ali i kao pojedinci.

Govoreći o Blaženoj Djevici Mariji kojoj je crkvice posvećena, izdvojio ju je kao uzor, primjer za nasljedovanje. U nazivima Gospe od Zdravlja, ili službeno blagdanu Prikazanja bl. Djevice Marije opisuje se BDM, ali i pokazuju što je to što u njoj trebamo vidjeti, što trebamo u svojoj želji da se obratimo kao pojedinci prihvatiti kao model za djelovanje kako bismo obnovili Crkvu kojoj pripadamo.

Poslije završetka misnoga slavja župnik vlč. Marijanović zahvalio je predvoditelju misnog slavja kojemu je uručio i prigodan dar, braći svećenicima te brojnim dobrotvorima i svima koji su se nesebično dali u obnovi ovog sakralnog zdanja kao i podržali projekt. Posebnu zahvalnicu mons. Uzinić, u ime župne zajednice župe Matulji kojoj pripadaju Jušići, uručio je g. Davoru Bilobrk, inicijatoru obnove zahvaljujući kojemu je i obavljen veliki dio posla. Bio je to i njegov zavjetni dar pok. majci Anđi Bilobrk, rekao je vlč. Marijanović. Projekt je vodila župljanka, Marija Bilobrk koja je ujedno i nadzirala radove.

Crkvice Gospe od Zdravlja jednobrodna je sakralna građevina podignuta 1896.g. Crkvice je od samih početaka izgrađena u mjestu duhovnosti i vjerskih slavja mještana koji su je podigli u tu svrhu. Tijekom povijesti više je puta obnavljana i dograđivana.

SV. ANDRIJA U BAKRU: OJAČAJMO MREŽU ZAJEDNIŠTVA

Župa sv. Andrije apostola u Bakru svečano je, 30. studenog, proslavila dan svog nebeskog zaštitnika. Središnje euharistijsko slavje predvodio je generalni vikar Riječke nadbiskupije vlč. Mario Tomljanović u zajedništvu sa župnikom domaćinom vlč. Nikicom Jurićem i svećenicima suslavljenicima. U propovijedi je vlč. Tomljanović istaknuo primjer sv. Andrije koji treba biti uzor vjernicima. „Ljubav prema Bogu i ljubav prema čovjeku potrebna je kako bi uistinu bili svjedoci vjere.“ Pozvao je na molitvu za pastire i propovjednike jer se molitvom jednih za druge stvara zajedništvo i jača zajednica, Crkva.

„Nije dovoljno euharistiju slaviti u ovakvom predivnom hramu, nego ju treba i živjeti, proživljavati zahvalnost, biti zahvalan.“ Istaknuo je kako Bog poziva sve krštenike i šalje ih na jednu specifičnu misiju: zadatak darivanja ljubavi. „Trebamo živjeti od onoga što nam je Krist darovao. Neka ova župa na ovaj veliki dan svoje zajednice bude takva da budete oni koji će krpiti mrežu zajedništva jer krpajući mrežu ove zajednice, krpaš i Crkvu, pomažeš Crkvi. Nemoj bježati od te odgovornosti jer ljubeći Boga ljubiš i brata čovjeka“, poručio je predslavitelj.

Na jutarnjem euharistijskom slavju prisustvovali su učenici, učitelji i djelatnici Osnovne škole Bakar s ravnateljem dr. sc. Tomislavom Uzelcem Šćiranom, koji nastavljaju višedesetljetnu tradiciju „školske mise“ za blagdan sv. Andrije. Uz župnika domaćina bio je i vlč. Ivan Stošić, župnik iz Kostrene.

U proslavu su bile uključene i bakarske udruge Gradska straža 1848. i Bakarska žena te civilne vlasti i TZ Grada Bakra. Samom blagdanu prethodila je i trodnevica koju je vodio župnik kao i druge manifestacije na sam dan zaštitnika sv. Andrije apostola.

Grizane

SVETI MARTIN, SVETAC U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

Tradicionalnim blagoslovom „Martinjske zastave“ 11. studenog u Grižanima je započela proslava zaštitnika župe sv. Martina. Blagoslov i liturgijsku proslavu predvodio je riječki nadbiskup Mate Uzinić koji je u tim danima provodio i pastirsku vizitaciju župe. Župnik Tomislav Čurić pozdravio je župljane te zahvalio nadbiskupu. Nakon koncelebrirane mise održan je koncert Tamburaškog orkestra KUD „Dr. Antun Barac“ iz Grižana i Pjevačkog zbora KUD-a „Martin Matetić“ iz Jadranova.

U propovijedi je nadbiskup Uzinić objasnio zašto sv. Martin, prvi svetac koji nije bio mučenik, daje jedinstven primjer svetosti. Živio je u vremenu nakon 313. godine kada su prestali progoni kršćana. Nije više bilo mučenika koji vjeru svjedočili pod cijenu života i tako postali sveti mučenici. Kršćani su počeli postavljati pitanje, kako postati svet ako više nema mučeništva. Sv. Martin jedan je od prvih koji je pokazao kako svjedočiti vjeru i postati svet vršeći svoje svakodnevne dužnosti. „Martin je donio jednu novost Crkvi svog vremena, a zatim i cijeloj Crkvi u svakome vremenu“, rekao je nadbiskup objasnivši kako je to poruka svjedočenja vjere u svakodnevnom životu. „Pokazao je da se može se biti svjedok Isusa Krista i njegova evanđelja i bez mučeništva. Na način da se živi u skladu s evanđeljem, u skladu s njegovim programom. Da se živi u svakodnevnim odnosima onako kako je Krist živo. Zasluga i značaj sv. Martina je što je on gotovo pa prvi pokazao da se svet može biti vršeći svoje svakodnevne dužnosti, ljubeći svoju braću i sestre i čineći dobro.“

Mošćenice

BUDIMO JEDNI DRUGIMA BRAĆA I SESTRE

Živa Crkva okupljenih vjernika svih generacija dočekala je 30. studenog u Mošćenicama riječkog nadbiskupa Matu Uzinića koji je toga dana predvodio svečano liturgijsko slavlje u povodu proslave župnog blagdana sv. Andrije ap.

U propovijedi je nadbiskup vjernike pozvao da grade bratstvo među ljudima.

„Poziv nas kršćana u svijetu u kojemu još uvijek brat ubija brata jest da nudimo drugačiju logiku. Poziv nas kršćana jest da budemo međusobno braća i sestre. Nije bez razloga važna ta poruka u ovom vremenu u kojemu se olako zaboravlja da nam drugi nisu neprijatelji i konkurenciju, nego braća i sestre.“. Zbog toga je papa Franjo napisao važan dokument „Fratelli tutti“ o bratstvu i socijalnom prijateljstvu, istaknuo je nadbiskup dodajući da smo pozvani biti braća svima koje susrećemo, objasnio je nadbiskup Uzinić.

Na kraju mise prigodnu riječ uputio je župnik vlč. Petar Belanić te načelnik Općine Mošćenička Draga Rikardo Staraj koji je nadbiskupu uručio dar i kako je kazao, po uzoru na izrečenu propovijed, 'bratski pružio ruku'. Po završetku liturgijskog slavlja nadbiskup Uzinić blagoslovio je obnovljene prostore župnog stana koje su obišli i župljani i za koje je župnik izrazio nadu da će postati mjesto okupljanja župne zajednice.

Kantrida

SVEČANI OBRED PRIMANJA NOVIH MINISTRANATA

U nedjelju uvečer 20. studenog župljani sv. Antuna Padovanskog i svi koji su slavili večernju euharistiju svetkovine Krista Kralja na Kantridi, imali su milost sudjelovati u svečanom obredu primanja novih ministranata u već postojeću ministrantsku družinu.

Ovaj predivan događaj koji smo po Božjoj dobroti svi zajedno živjeli, ulio je iznova u naša srca radost i zahvalnost što Bog i preko ministranata ljubi svoju Crkvu toliko da nam za susret sa Zaručnikom u liturgiji iskazuje svoju očinsku brigu u daru šest novih poslužitelja oltara, a to su: Roko Mužić, Leon Kovačević, Valentino Vukadin, Sofia Grbac, Nina Škifić i Katarina Butković.

župnik Vjekoslav

KNJIGA ZA 250. ROĐENDAN MRKOPLJA

Knjiga je tvrdog uveza, dimenzija 22,5 x 20,5 cm. Ima 139 stranica i 140 fotografija koje potpisuju Damir Senčar, Sandra Mladenić Gašparac, Višnja Bolf, Foxstudio i Ante Zovko. Lekturu i korekturu je obavila Nataša Jalšovečki, grafičku pripremu i tisak napravio je Foxstudio iz Viškova, a tiskana je u 500 primjeraka. Autor knjige je Ante Zovko, ujedno i župnik u Mrkoplju.

Knjiga se može kupiti po promotivnoj cijeni od 100,00 kuna u župnom uredu ili u crkvi u Mrkoplju. Može se naručiti i pozivom na mob. 091 589 1858 ili na mail gv.antezovko@gmail.com. Redovna cijena je 120,00 kuna. Datum i mjesto promocije knjige biti će uskoro najavljeni.

MONS. GABRIJEL BRATINA OSTAVIO JE PORUKU ŽIVOTA KOJA OSTAJE ZA VJEČNOST

U povodu 2. obljetnice smrti mons. Gabrijela Bratine, 25. studenog u crkvi BDM Karmelske na Donjoj Drenovi služena je misa zadušnica koju je predvodio generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović.

„Mons. Gabrijel ostavio nam je poruku koja ostaje za vječnost, poruku života“, rekao je u propovijedi vlč. Tomljanović i naglasio da kada bismo otvorili knjigu života mons. Gabrijela, u njoj bismo vidjeli čovjeka, svećenika, koji je znao biti bliz, ali koji je i znao živjeti u onoj zdravoj distanci prema bratu i sestri u potrebi. Znao je kako se svakomu približiti. To je ona potreba koju svatko od nas mora itekako dobro upamtiti i koju svatko od nas mora uzeti k srcu, tu volju biti bliz drugomu, rekao je preč. Tomljanović.

Kako biti blizu drugome mons. Gabrijel nije naučio sam od sebe, već je to naučio od vječnog učitelja, Gospodina Isusa Krista, onoga koji nam je dao poruku blizine. Upravo je on, zagledan u Spasitelja, živio tu blizinu sa svima oko sebe. Nije gledao na drugoga i nije prosuđivao drugoga s onim našim ljudskim pogledom, nego je znao biti zaustavljen u šutnji, u pogledu, u osmijehu, u onomu što nama danas često itekako nedostaje. Njegova knjiga života je otvorena prije svega svećenicima, kao primjer kako se živi svećenički poziv i kako se odgovara na taj poziv u pastoralu. Bio je tih, ali kvalitetan pastoralac. Bio je graditelj, onaj koji je znao skupljati i okupljati, jer to je Božje djelo; raditi i izgrađivati zajednicu. Mons. Gabrijel to je znao i izgrađivao je živu zajednicu, a time i ostavio onaj svoj pečat u ovome svijetu, rekao je propovjednik Mario Tomljanović.

U nastavku je izrazio je svoju zahvalnost da je mogao predvoditi ovo misno slavlje dodajući da zahvalnost veže i veliku dužnost – dužnost 'da kao svećenik bude zagledan u jedan primjer onoga što znači biti svećenik, kako se svećenik mora opohoditi s Božjim narodom, ali kako svećenik taj isti narod mora približiti Bogu'.

Mons. Gabrijel dio je svoj života proveo u ovoj župi, a prešao je u vječnost kao onaj koji joj je pomagao. Velikom blizinom i vječnom zahvalom bio je blizu i sestrama Presvetog Srca Isusova. Nakon mise održan je kratki program u kojemu su vjernici iznijeli svoja svjedočanstva, zahvale i sjećanja na život i djelo mons. Gabrijela Bratine.

Mons. Gabrijel Bratina rođen je 24. ožujka 1931. u mjestu Otlica (Ajdoščina) od oca Valentina i majke Marije r. Vidmar. U obitelji je bilo 9 braće i sestara (7 sinova i 2 kćerke), a Gabrijel je sedmi po redu. Redio ga je biskup Josip Pavlišić 31. listopada 1954. u kapelici Bogoslovnog sjemeništa Ivana Pavla II. u Rijeci. Mladu misu slavio je u Otlici 21. studenog 1954. Bio je kapelan u župama Slunj i Ogulin te župni upravitelj u župama Brinje, Generalski Stol, Brest, Lešće na Dobri, Rijeka (Donja Drenova), Jelenje. Prefekt, ekonom i duhovnik u Bogoslovnom sjemeništu Ivana Pavla II. u Rijeci. Župnik u Rijeci (Donja Drenova). Umirovljen 2009. kao dugogodišnji župnik BDM Karmelske (Donja Drenova) u Rijeci. Umirovljeničke dane proveo je na istoj župi na pomoć sestrama Družbe Presvetog Srca Isusova i župnicima koji su tamo bili na službi.

Riječki znanstveni mostovi

Koja je prava mjera i problematika mjerenja

Fizičari, medicinari, povjesničari, teolozi i filozofi dali su svoj pogled na pitanje prave mjere i problematiku mjerenja koja je na razne načine prisutna u svim ljudskim društvima.

Mjera za mjeru bio je naslov ovogodišnjih Riječkih znanstvenih mostova, međunarodnog simpozija održanog 25. studenog na Teologiji u Rijeci. O filozofskim i fizikalnim pitanjima mjerenja te o mjeri odnosno umjerenosti u ljudskom zdravlju, ponašanju i stvaranju, govorili su profesori sa 7 fakulteta iz 4 države. U predavanjima su promišljali o umjerenost u etici i moralu, mjeri dobrog života, kulturološkim uvjetovanjima „prave mjere“, mjeri, mjerenju i modelima u znanosti i humanističko-društvenim disciplinama, problemu apsolutne preciznosti, (ne)moćnosti mjerenja prostora i vremena, mjerenju u medicinskim istraživanjima te pravoj mjeri u odnosu umjetne inteligencije i čovjeka.

U ime organizatora ovog već sedmog interdisciplinarnog susreta znanstvenika, dr. Saša Horvat podsjetio da u organizaciji od samih početaka sudjeluju Teologija u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija, Sveučilišta u Rijeci te Katedra filozofije Sveučilišta Nikola Kopernik u Torunu, a u organizaciji pomažu Riječka nadbiskupija i Primorsko-goranska županija. „Mjera i mjerenje pojmovi su koji oblikuju gotovo sve sfere ljudske djelatnosti. Pronalaženje prave mjere kroz vlastite čine i mišljenje jedno je od drevnih zadaća ljudskog nastojanja“, rekao je Horvat.

Na otvorenju simpozija predavačima i okupljenima obratio se generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović, prenijevši riječi potpore riječkog nadbiskupa Mate Uzinića. Na seminaru je sudjelovao i riječki nadbiskup u miru Ivan Devčić koji je od samih početaka poticao inicijativu za održavanje projekta Riječkih znanstvenih mostova. Sudionike su pozdravili i prodekan za znanost za-

UMJERENOST

„Bitno je danas govoriti o ravnoteži, o umjerenosti, jer mjera je ono što današnjem svijetu nedostaje. Potrebna nam je mjera, i to mjera za drugoga da prestanemo biti ugledani i sami sebe. Moramo proširiti svoje obzore, a upravo na to nas poziva ovaj simpozij i Riječki znanstveni mostovi. Želim da budu blagoslov za znanstvenike i studente, ali i poticaj svima da radimo na sebi i na dobro društva“, rekao je generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović.

O umjerenosti je govorio i dr. Franjo Mijatović. „Tijekom povijesti umjerenost je bila vrlina koja označava traženje ravnoteže između previše i premalo. Danas, u suvremenom konzumerističkom društvu postala je nepoželjna.“

grebačkog Katoličkog bogoslovnog fakulteta Branko Murić, dekan Medicinskog fakulteta u Rijeci Goran Hauser, dekanica Fakulteta zdravstvenih studija Daniela Malnar i dekan Teološkog fakulteta iz Toruna Wojciech Cichosz te redom potvrdili nužnost interdisciplinarnog dijaloga i pristupa znanosti kako bi se obuhvatila cjelovita slika svijeta i čovjeka. „Teologija i humanističke znanosti od prirodnih znanosti posuđuju pojam mjerenja kako bi mogle vrednovati svoje rezultate. Prirodne znanosti s druge strane mogu posuditi svijest za mjeru, posebno kad se pitaju dokle mogu ići“, rekao je prodekan Murić.

Prvo je predavanje održala Rajka Jurdana-Šepić s riječkog Fakulteta za fiziku ustvrdivši kako, iako je fizika utemeljena na mjerenju i mjerljivosti prirodnih pojava, teorije koje objašnjavaju

iznimno velike ili male prostore mijenjaju tradicionalni pojam prostora i vremena te onemogućuju točnost mjerenja. Teorija relativnosti i kvantna mehanika dovode u pitanje čovjekovu mogućnost spoznaje stvarnosti.

Povjesničar Marko Medved s Medicinskog fakulteta naveo je nekoliko primjera mjera i mjerenja iz ranonovovjekovne povijesti Rijeke i Primorja. Oni ukazuju da je svaka kultura i zajednica imala neku temeljnu mjeru za udaljenost, težinu i volumen. Nazivlje se razlikovalo od mjesta do mjesta s obzirom na utjecaj drugih naroda i kultura, a razlikovala se i sama točnost mjere, ali ona je uvijek postojala.

Franjo Mijatović s Medicinskog fakulteta u Rijeci govorio je o umjerenosti koja je postala nepoželjna vrlina u suvremenom konzumerističkom društvu. Saša Horvat, s istog fakulteta, govorio je o upotrebi umjetne inteligencije u medicini u potrazi za pravom mjerom odnosa ljudske i umjetne inteligencije. Zaključio je kako umjetna inteligencija može biti od velike pomoći u dijagnostici, ali se nikad ne smije dokinuti pravo liječnika da se ne složi s onim što mu kompjuter sugerira.

Anto Barišić s Katoličkog bogoslovnog fakulteta objasnio je temeljni postulat moralnosti Isusovim riječima „Mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti“. Istaknuo je kako je ove Isusove riječi potrebno promatrati u kontekstu Isusovih djela koja potvrđuju da će ljubav biti uzvraćena ljubavlju, ali zlo neće biti uzvraćeno zlom nego praštanjem. S Teološkog fakulteta u Ljubljani u Rijeku je stigao Vojko Strahovnik koji je govorio o svjesnoj i nesvjesnoj spoznaji koja opravdava odluke i vjerovanja. Prodekan zagrebačkog KBF-a Branko Murić govorio je o paradigmatima i modelu, terminima koje je teologija preuzela iz prirodnih znanosti te problematizirao njihovu upotrebu u teologiji.

Adam Jezzka javio se videovezom iz Toruna, Meghan D. Page iz Pittsburgha, kao i Aleksandar Racz s riječkog Fakulteta zdravstvenih studija. Felix M. Wensveen s Medicinskog fakulteta govorio je o mjerenjima koja su pokazala kako povišena količina šećera u krvi negativno utječe na imunološki odgovor na virusnu infekciju. U ljudskom tijelu i u medicini potrebno je imati ravnotežu i „pravu mjeru“.

Danijel Delonga

PJEVAČI BETLEHEMSKE ZVIJEZDE

Jutro 5. prosinca u Nadbiskupijskom ordinarijatu u Rijeci započelo je raspjevano i radosno. Pjevači Betlehemske zvijezde razveselili su i iznenadili riječkog nadbiskupa Matu Uzinića i sve djelatnike Ordinarijata. Mališani DV "Zvončica", u pratnji Ljilje Ivkić, zamjenice ravnateljice i Silvije Jović, odgojiteljice u vjeri, zapjevali su i pjesmom donijeli znak betlehemske zvijezde naviještajući božićnu blagovijest.

Sveti Nikola stigao je s pjevačima Betlehemske zvijezde noseći torbu, ali i riječki nadbiskup je imao darove koje je podijelio mališanima koji su radosno navijestili božićnu blagovijest. Zahvalio je djeci kazavši kako su nam pokazala da smo svi pozvani biti betlehemska zvijezda – svi trebamo druge voditi Isusu. Hvala vam što ste donijeli radost u naš dom.

Događaj je organiziralo Povjerenstvo za misije Riječke nadbiskupije u okviru ogranka Papinskih misijskih djela – Djelo sv. Djetinjstva. Riječ je o akciji u kojoj djeca pjevajući nose znak betlehemske zvijezde naviještajući božićnu blagovijest. Darovi koji se tom akcijom prikupе dolaze u centralni fond Djela sv. Djetinjstva otkuda se dijele najpotrebitijoj djeci po svim kontinentima, a dio sredstava namjenjuje se velikim pothvatima za djecu u misijskim zemljama.

Zborovi katoličkih srednjih škola iz 8 gradova u Hrvatskoj okupili su se 26. studenog na smotri održanoj u riječkoj crkvi Marije Pomoćnice. Tradicionalnoj smotri domaćini su bili salezijanci, osnivači riječke Salezijanske klasične gimnazije, a organizator Nacionalni ured za katoličke škole. Riječki nadbiskup Mate Uzinić, predvođeni misu kojom je započeo susret, poručio je srednjoškolcima i njihovim voditeljima da pjesmom kojom veličaju Boga, kao i drugim djelima ljubavi, uprisutne Kraljevstvo Božje ljudima na zemlji. „Mnoge nam stvari već sada ukazuju kakvo je to Kraljevstvo, a to su ljubav, milosrđe, suosjećanje, blizina. Također i ovo što vi činite, liturgijska pjesma je odjek nebeske liturgije. Ona nas povezuje i snaži. Neka pjesma bude odraz vašega života, a vaš život odraz Neba kako bi susret s Isusom započeo već sada.“

Kao primjer kako pjesma i pjevanje mogu nadahnuti svakoga da postane bolji čovjek naveo je tematiku iz filma „Kao na nebu“. Glazbenik koji se zbog bolesti vraća u svoje rodno mjesto, preuzima vođenje župnog zbora koji je „raštiman“ i glazbeno i u međuljudskim odnosima. Voditelj zbora pjevačima objašnjava da prvo moraju čuti sebe, otkriti svoj glas. „Svatko od nas mora otkriti koji je njegov poziv. Bog svakoga na jedinstven način poziva da živi u svom crkvenom i društvenom kontekstu.“ Drugo što je voditelj zbora objasnio pjevačima bilo je da moraju slušati i čuti druge oko sebe. „Potrebno je čuti glasove drugih, uskladiti svoj glas s njihovim. Kada u životu svatko od nas daje svoje sposobnosti i povezuje ih s drugima, čuje ih i osjeća, onda je Kraljevstvo Božje već sada“, zaključio je nadbiskup.

Nakon mise održana je Smotra zborova katoličkih srednjih škola na kojoj je nastupilo je 9 zborova iz Zagreba, Slavenskog Broda, Splita, Dubrovnika, Virovitice, Osijeka, Požege i Rijeke.

D.

Smotra zborova katoličkih srednjih škola

UPRISUTNITE PJESMOM I ŽIVOTOM KRALJEVSTVO BOŽJE LJUDIMA NA ZEMLJI

SUSRET ŽUPNIH ZBOROVA BAKARSKOG DEKANATA

U crkvi sv. Bartola u Cerniku, povodom blagdana sv. Cecilije zaštitnice pjevača i svirača, 26. studenog održan je susret župnih zborova Bakarskog dekanata, koji zbog pandemije korona virusa, nije održan protekle dvije godine.

Pjevača je bilo oko stotinu iz devet župa dekanata: Grada Grobnika, Jelenja, Cernika, Podhuma, Kukuljanova, Škrleja, Krasice, Hreljina i Sv. Kuzma. Nakon molitve večernje prve nedjelje došašća, koju je predvodio župnik Hreljina vlč. Marko Šarić, svaki zbor predstavio se jednom pjesmom.

Na početku susreta pjevače je pozdravio domaćin, župnik Cernika vlč. Domagoj Duvnjak, a prigodnu riječ uputio im je i bakarski dekan don Nikica Jurić. „Neka večer prođe u radosti i miru, da vidimo jedni u drugima pozitivno. Neka sv. Cecilija bude poticaj da budemo svjedoci vjere u župama i da naša pjesma i glazba budu na slavu Božju.“

Voditeljica Povjerenstva za crkvenu glazbu Riječke nadbiskupije i Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu uputila je pismenu poruku okupljenim voditeljima crkvenih pjevača i crkvenim pjevačima i zahvalila im na trudu koji ulažu u liturgijsko pjevanje.

Na kraju susreta dekan je svakom zboru uručio prigodnu zahvalnicu, a druženje je nastavljeno uz domjenak u župnoj dvorani.

Gordana Fumić

Zavjetno hodočašće pomoraca brodovima u Kraljevicu

NEKA NAS HODOČAŠĆA SV. NIKOLI UPUĆUJU NA SIGURNOST KOJU BOG DAJE NAŠIM ŽIVOTIMA

Jer ploviti se mora, riječi su koje brojni pomorci izgovaraju, kao i hodočasnici koji svake godine isplovljavaju iz riječke luke prema najstarijem svetištu sv. Nikole s naše strane Jadrana, onome u Kraljevici. U nedjelju 4. prosinca, 24. godinu u kontinuitetu, krenuo je konvoj brodova predvođeni brodom „Vid“, među njima i brod „Sfera“ s građanima koji tradicionalno iz grada na Rječini morskim putem hodočaste u Kraljevicu.

Hodočasnike su na rivi dočekali župnik vlč. Petar Filipović, gradonačelnik Kraljevice Dalibor Čandrlić i župljani župe Kraljevica. Nakon blagoslova koji je predvodio vlč. Filipović, krenula je procesija do svetišta sv. Nikole u kojemu je, nakon što je zavjetnu svijeću upalio kapetan Lučke kapetanije Rijeka Darko Glažar, euharistijsko slavlje predvodio povjerenik Apostolata mora Riječke nadbiskupije vlč. Mario Gerić.

Po završetku liturgijskog slavlja hodočasnici su ophodili oko oltara sv. Nikole i nakon mise zadržali se u prostorima kaštela na agapeu koji je pripremio Grad Kraljevica. Na povratku u Rijeku brodskim sirenama konvoj brodova pozdravio je mještane Bakarca te se zaustavio u Bakru i lučici Podurinj (Kostrena).

U propovijedi nadahnutoj nebeskim zaštitnikom pomoraca, ribara, djece i putnika, povjerenik Apostolata mora Riječke nadbiskupije vlč. Mario Gerić izrazio je zahvalnost očuvanjem tradicije hodočašća pomoraca koje potiče i na molitvu za druge potrebne Božje prisutnosti. Molitva, kao i pogled uprt u nebo i u lik sv. Nikole osobito su važni pomorcima koji znaju da postoje trenuci kada sami, ljudskim snagama i umijećem ne mogu ništa u olujama, ali i 'olujama života'. Tada je potrebno podignuti pogled iz tih oluja u sigurnost koju daje Bog, kazao je propovjednik.

„Neka nas hodočašća i molitve upućene sv. Nikoli poput svjetionika upozoravaju na poteškoće i probleme u životu, ali i upućuju na sigurnost koju Bog daje našim životima“, zaključio je vlč. Gerić.

Procesija pomoraca

BUDIMO POPUT SV. NIKOLE MOST IZMEĐU LJUDI I ISUSA

U predvečerje blagdana sv. Nikole biskupa, zaštitnika pomoraca, ribara, putnika i djece, 30. put za redom krenula je 5. prosinca procesija ulicama Rijeke do crkve Gospe Lurdske u kojoj je svečano liturgijsko slavlje predvodio riječki nadbiskup mons. Mate Uzinić.

„U okolnostima u kojima su sveci živjeli, u susretu s ljudima koje su susretali, bili su 'nosiljka', 'nosači', most između ljudi i Isusa. Sveti je Nikola dovodio ljude Isusu i omogućavao da ih Isus ozdravi. To je zadaća koju Crkva ima. To je zadaća i nas – ljude dovoditi Isusu kako bi ih i duhovno i fizički ozdravio. Moramo biti most i za one koji su daleko od Crkve, na rubovima. Potrebno je u svoje ruke preuzeti odgovornost i tražiti i drugačije načine kada se čini da je nemoguće, rekao je riječki nadbiskup Mate Uzinić u propovijedi na proslavi blagdana sv. Nikole b., zaštitnika pomoraca, ribara, putnika i djece.

Obraćajući se pomorcima, ali i drugim okupljenim vjernicima, istaknuo je da smo pozvani pronalaziti načine za spasiti svakog čovjeka. U svakodnevnom životu, svakodnevnim okolnostima moramo se truditi da ne postanemo prepreka, a to lako možemo postati kad nemamo onaj Božji način, Božje suosjećanje. „Sv. Nikola je u svojem vremenu, vodeći svoju Crkvu, postao nadahnuće za mnoge. Neka nam on svojim primjerom postane nadahnuće u našem

vremenu. Njegovo nadahnuće je ono koje daje Bog. Neka nas prati svojim zagovorom, čuva na našim životnim morima i u različitim situacijama i pomaže da ne zaboravimo da je Bog ljubav i da mu je stalo do nas, da je zainteresiran za našu sudbinu, ali i da mi budemo zainteresirani za sudbinu drugih, naše braće i sestara, da ih dovodimo Isusu i Isusa dovodimo k njima kao što je i on činio“, zaključio je mons. Uzinić.

Na kraju mise prigodnu riječ u ime Apostolata mora Riječke nadbiskupije uputio je kapetan Lučke kapetanije Rijeka Darko Glažar. Zahvalio je svima koji punih 30 godina sudjeluju u organizaciji proslave sv. Nikole b., a posebno nekadašnjim duhovnicima Apostolata mora, fra Stanku Dodigu, vlč. Luki Lučiću, vlč. Mati Berišiću, sadašnjem povjereniku vlč. Mariu Geriću te nekadašnjem nacionalnom ravnatelju fra Zlatku Šafariću.

Svake godine u proslavi sudjeluje i Hrvatska bratovština Bokeljska mornarica 809. Rijeka. Njihove "Svečanosti sv. Tripuna i kolo sv. Tripuna – tradicija bokeljskih Hrvata u Republici Hrvatskoj" uvršteni su ovih dana u UNESCO-ov popis nematerijalne baštine čovječanstva. Na tome im je na misi čestitao nadbiskup Uzinić.